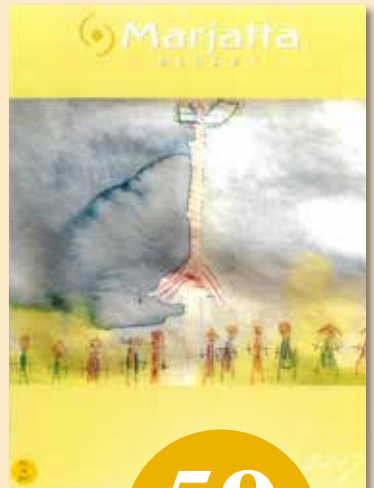
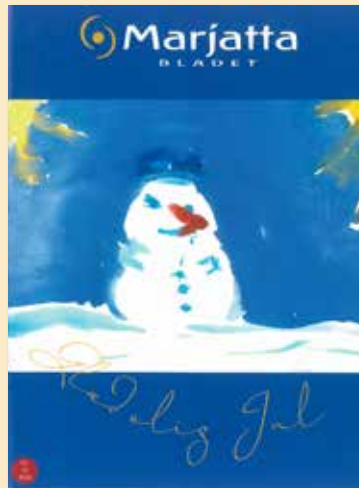
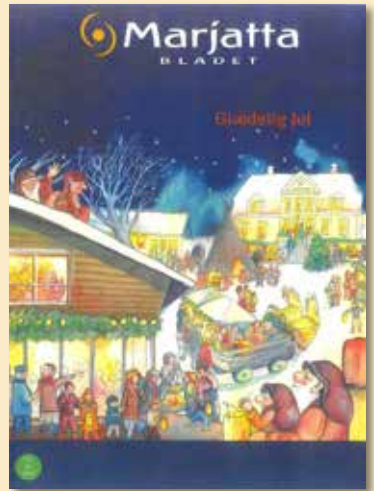
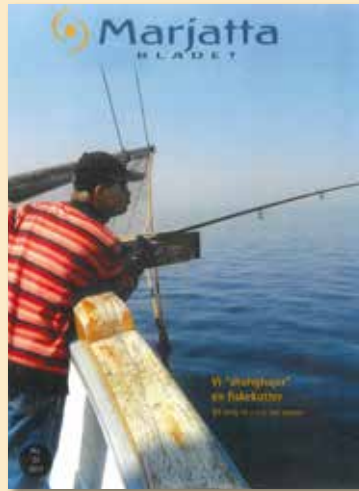
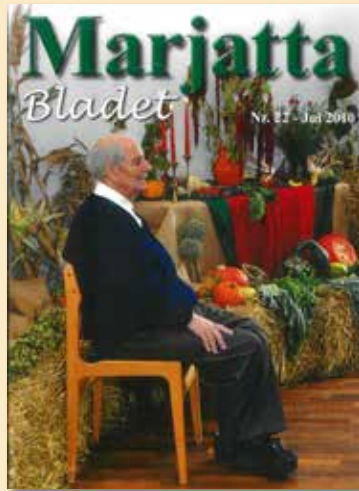
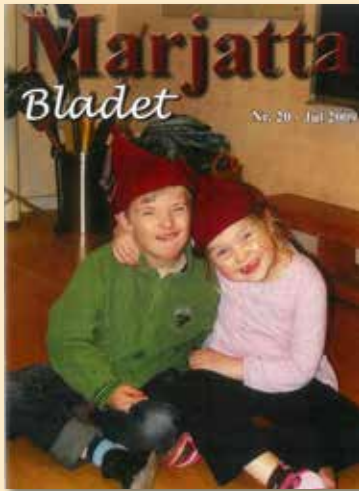
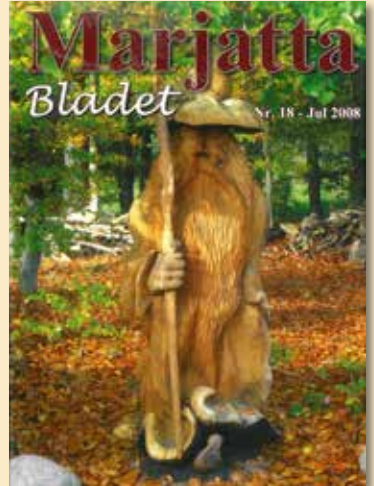
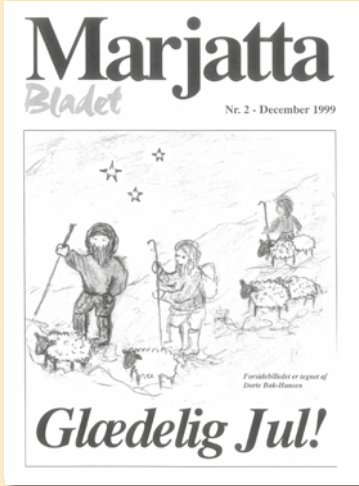

Marjatta-Bladet

Jubilæumsblad • Sommer 2026

50
2026

Marjatta Bladet

udgives af:

Marjatta

Strandvejen 15
4733 Tappernøje
Tlf. 5596 5119

E-mail:

marjatta@marjatta.dk
www.marjatta.dk

Redaktion:

Jens Hegli
Torben Olesen
Eva Christiansen
Lasse Jeppesen
Malene Griffiths

Ansvarshavende:

Bernhard Schmitz

Layout & tryk:

Sangill Grafisk · 5553 0505

Marjatta Bladet udsendes til forældre og medarbejdere indenfor Marjatta Fællesskabet. Indlæg til Marjatta Bladet, der meget gerne må ledsages af nogle gode billeder, sendes gerne elektronisk til marjatta@marjatta.dk eller til Marjattas kontor mærket "Marjatta Bladet"

Deadline for næste nummer af Marjatta Bladet er den 1. okt. 2026.

For- og bagside:

Et udpluk af forsider fra tidligere Marjatta blade

INDHOLD í Marjatta Bladet nr. 50

- 3** Leder sommer 2026
- 4** I begyndelsen var ...
- 6** Idunhuset Vidarslund
- 7** 50 numre fælles fortælling
- 8** I praktik på Marjatta
- 10** Hvad er der med de æbler?
- 13** SHELTERTUR med fællesskab, natur og hygge
- 14** En ildsjæl hos LOF, Stevns
- 16** Onsdagssvømning på Skolehjemmet
- 17** Når vilje er stærkere end begrænsninger
- 18** Hverdagens Helte på Marjatta
- 20** DUKKETEATER - Genkendelsens glæde
- 22** Når arbejdet giver mere end erfaring
- 24** Engelskuge på skolen
- 26** Mad SKAL der til...
- 28** DJ Uperfekt
- 29** Vi hopper og springer på kryds og tværs
- 30** Lyrikværkstedet Naos
- 34** Temadag for medarbejderne på Skolehjemmet
- 36** At sidde i MED-udvalget i Marjatta
- 37** Vellykket FASTELAVN på SampoVig
- 38** I samarbejde med jorden
- 39** Vores nye gartner og medarbejder
- 40** Hønsegård på Marjatta Skolehjem
- 41** Folkedans på SampoVig
- 42** Farverne Findes
- 44** Forældredag & årsmøde
- 45** Velkommen til...
- 46** Forestilling Brødrene Løvehjerte
- 49** Fællesværk
- 50** "Drengen, som gik til Nordenvinden for at kræve Melet tilbage"
- 52** Efter- og videreuddannelse i Steinerpædagogik
- 53** Afslutning på Efter- og videreuddannelse i Steinerpædagogik (EVUS)
- 54** Mindeord
- 55** Jubilæer

LEDER *sommer 2026*

AF BERNHARD SCHMITZ

Når jeg skriver disse linjer, er det dejligt forårsvejr udenfor. Solen skinner og naturen viser sig fra sin smukkeste side. Kristi Himmelfart står for døren, og inden længe er det Pinse.

Jeg kommer netop fra et møde på skolehjemmet, hvor vi drøftede, hvordan vi vil fejre Pinse; hvem er på arbejde selve pinsesøndag og hvor mange børn vil der være på skolehjemmet denne weekend. Hvem er tovholder for planlægningen, og hvordan vil og kan vi markere dagen og gøre pinsen mere håndgribelig, så børnene og de unge måske kan få en fornemmelse af Pinsens budskab.

Mange andre årstidsfester så som Jul og Skt. Hans er langt lettere at gå til end Pinsen. Der er et hav af fortællinger, aktiviteter og traditioner forbundet med disse fester. Pinsen derimod kan være svær og kringlet at forstå. Vi siger det er kirkenes fødselsdag, at det var Helligånden der talte til disciplene osv. men de fleste af os er nok ikke klar over den egentlige baggrund og betydning. Skal vi overhovedet fejre Pinse?

En af Marjattas kerneværdier er rytmisk livsførelse, ikke at forveksle med struktur. Den tyske digter Johann Wolfgang von Goethe (1749-1832) sagde: "Rytme erstatter kraft." Struktur har vi også behov for i dagligdagen, men rytme er det livsskabende princip og fundament for, om nødvendigt, at kunne skabe struktur og orden. Men rytme er mere end struktur. Rytme er dynamisk, udviklende og skaber nye idéer og liv. At fejre årstiderne på Marjatta skaber genkendelighed, glæde og fællesskab, giver orientering og skaber og skænker kraft. Det lyder umiddelbart stort og flot, men når man til daglig lever i og med det, i samvær med elever og kollegaer, så mærker man det, og ved det er et faktum.

I år er der mange børn på skolehjemmet til Pinse, så hvordan kan vi på en

meningsfuld måde fejre denne dag? Hvilke værdier knytter sig til Pinsen, kan den fejres på en moderne, men samtidig troværdig måde i forhold til dens budskab anno 2026? Og hvad er dens budskab?

Tager vi rytmens kvalitet alvorlig, kan det gøres på mange forskellige måder. Der findes ingen festopskrift og ikke noget fast, *vi plejer at gøre*. Rytme kalder på gentagelse i en levende bevægelse og åbner derved for fornyelse.

Vi har besluttet, at vi vil fejre Pinsen udendørs, hvis vejrguderne tillader det. Ellers må vi være fleksible og mødes i skolehjemmets sal. Planen i skrivende stund er, at vi mødes tidlig om morgenen kl. 9.00 i lysningen i skoven mellem Bredeshave og skolehjemmet. I dagene før har børnene lavet små hvide fugle af papir, som de tager med. Vi synger en fællessang, siger søndagsverset, og derefter reciteres begyndelsen af Johannesevangeliet, "*I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud...*" på så mange forskellige sprog, som vi kender og behersker. Måske er der en medarbejder der kan lidt svensk, fransk, japansk, alle sprog er velkomne, intet skal være perfekt. Den lille højtidelighed afsluttes måske med endnu en sang, hvorefter der er fælles morgenmad i skolehjemmets sal.

Pinsen kan tolkes på mange forskellige måder, hvilket jeg ikke vil gå i detaljer med, men derimod prøve at give et kort pædagogisk perspektiv på. Et perspektiv, som måske kan beskrive, hvorfor vi på Marjatta bestræber os på at have en rig tradition for fejring af årstidsfester, herunder også pinsen.

Fejring af Pinsen og dens kulturkristne budskab kan give os en følelse, en orientering og måske tilgang til de forandringer i naturen, som sker lige nu, og derved en relation til os selv i forhold til fællesskabet. I Biblen fortælles det, at disciplene er samlet i Jerusalem, og at de begynder at tale

forskellige sprog, men at de trods forskellighederne alligevel kan forstå hinanden. Dette tolkes som et tegn på genoprettelse af et universelt fællesskab mellem mennesker og overvindelse af splittelse, ufred og manglende forståelse mennesker imellem. Man kunne sige, at Pinsen viser muligheden for at høre den anden, ikke blot med øret, men med hjertet. Det har en meget stærk værdi og kan om man vil, ses som et billede på det, der skal hjælpe og styrke os i den pædagogiske relation.

Jeg oplever ud fra min mangeårige erfaring i Marjatta, at hver årstidsfest, udover sit egen iboende budskab, rummer et ønske og er en invitation til at skabe forbindelse, eller gøre os mere bevidste om vigtigheden af forbindelse. En forbindelse der kan foregå på uendelig mange niveauer og på mange måder. Mange af os har i dag svært ved at forbinde os med det kristne indhold og de motiver, som ligger bagved årstidsfesterne. Det er vigtigt for mig, at festerne fejres i en fri og åben stemning, hvor alle, der ønsker det, kan deltage, og hvor enhver tager det med sig, som man kan rumme. Men uden fejring af en årstidsfest vil der ikke være nogen oplevelse, intet at forholde sig til, udvikle sig i og med, og intet at dele og glædes med og over i fællesskab med andre.

Marjatta Bladet kan med dette nummer, fejre sin 50. udgave i den nuværende form. Marjatta Bladet ønsker også at bidrage til fællesskab og til at fortælle de små og store historier, som binder os sammen. En stor og hjertelig tak til alle, som gennem årene har bidraget til Marjatta Bladet.

Marjatta Bladet ønsker alle en god sommer.

I begyndelsen var ...

AF LISBET SCHMITZ, LÆRER PÅ SKOLEN

Denne udgave af Marjatta Bladet er nr. 50 i det layout vi alle kender så godt, og da det er en lille milepæl og vel et lille jubilæum, så fortjener begivenheden lidt ekstra fokus. I den anledning er det sjovt at se tilbage på bladets "fødsel" og hvorledes det hele startede i sin tid. I begyndelsen var en ide, en tanke og et ønske om at skabe et bindeled, en dialog og en platform for information, formidling og indblik i elevernes og medarbejdernes hverdag.

Initiativtagerne til Bladet var Charlotte Plenge mor til Solvej som bor i Skovhuset. Sammen med Lisbet Kolmos var hun ansvarlig for bladets indhold og de to var dermed redaktionen.

Charlotte Plenge skriver således i den første udgave af bladet. "Som forældre til børn på Marjatta, måske især "nybagte" Marjatta forældre, sidder man ofte med en masse ubesvarede spørgsmål om vores børns nye dagligdag. Det skyldes ikke, at vi ikke kan få svar på alle spørgsmål, men at vi ofte glemmer dem eller måske synes, at der er mere presserende ting, der skal drøftes, når vi taler med de ansatte på Marjatta"... "Vi vil med dette blad forsøge at fortælle forældre til børn på Marjatta lidt om, hvad der skal ske i løbet af året, om årstidsfester, arrangementer, koncerter o. lign"

Bladet udkom, som jeg husker det et par gange om året, og var i sin form meget anderledes end det blad vi

kender i dag. Jeg kom efter nogen tid med i redaktionen, og blev bindeled mellem bladet og de aktiviteter der foregik rundt omkring på stedet. Det første blad udkom i 1990 og datidens teknik var på alle områder anderledes end i dag. Ingen mobiltelefoner til hurtige fotos, faktisk var der ingen fotos med i det første blad, kun få havde en PC og hvis, så var det et kæmpe monster der fyldte et helt skrivebord. Mindes at vi her i privaten havde massive problemer med netforbindelse, altså når det først efter ca. 30 minutter var lykkedes at få gang i com-

puteren. Ind i mellem måtte man opgive og gribe papir og blyant, og vores kvikke og dygtige sekretær Winnie, som også var del af arbejdet med bladet, ja, hun havde en formidabel evne til at tyde alverdens skriftformer og få det skrevet ind på PC.

Bladet blev trykket i A5 format, et lille blad og med meget få fotos, og hvis, så var det fotos i sort hvid. På forsiden var trykt et blad, så man var på ingen måde i tvivl om at det var Marjatta bladet, senere kom der små tegninger fra eleverne på forsiden. Bladet var født og det blev en succes.

I starten bestod indholdet af beretning fra forstander og bestyrelsesformanden som dengang var Ernst Larsen. Han var grundig i sin beskrivelse af økonomi, nye tiltag, udbygninger osv. det er virkelig imponerende at tænke på hvilken enorm udvikling Marjatta har gennemgået i årenes løb. Ernst Larsen skriver bl.a. fra årsmødet i 1992 om den nye pensionsordning for beboerne, og hans bekymring for om de enkelte kommuner kan påtage sig udgifterne.

Marjatta har protesteret og selvstev socialminister Else Winther Larsen kom på besøg på Marjatta, og lovede at hjælpe. Så var der beretninger fra det daglige pædagogiske arbejde, samt information om diverse medarbejdere rundt omkring i husene, samt nyt fra skolen. Man kan læse at Harmen van der Brug skal rejse til Tyskland for at færdiggøre sin uddannelse og man håber han får lyst til at vende tilbage, det gjorde han heldigvis, og blev gruppeleder og siden gymnastiklærer på skolen. Der er beretninger fra elevernes mange lejrture og indblik i diverse

Den næste dag tog vi til Højr Sluse, hvor vi så det nye fremskudte dige og den nye sluse. Husk vi er i den barske Marsk-egn, hvor man må beskytte sig mod havet og stormfloden.

Vi var i Rudbøl, hvor vi så en stork på rede, og så gik vi ned gennem gaden ved grænsestationen. Vi så stenen i midten af vejen, der markerede at højre side af vejen er dansk og venstre side er Tyskland.

Ved Møgelønder holdt vi rast bag prins Joacims gods. Og så kørte vi videre til Tønder, hvor vi gik i byen og handlede.

På vej hjem fandt Tony en lille vej på kortet, som han syntes, at vi skulle prøve... den førte os ud på en markvej der var overgroet med tjørn og hyld, gennem en lille skov, ud over en mark, - og ja, vi troede næsten ikke, at vi fandt hjem igen, men bussen holdt til vores terræn-kørsel, og eleverne syntes, at det havde været den mest spændende oplevelse på hele dagen.

Efter aftensmaden fandt Bernhard og fire af drengene fiskegrejet frem. Bag vandrehjemmet løber en lille å, idyllisk ser det ud med en gammel vandmølle og en mølledam med ænder i.

De var væk i et par timer, og så kom de tilbage, - fiskelykken havde de ikke haft, men lystfisker-historier var de fulde af: De havde mistet 2

15

Vores Lejrtur på Fyn.

Mandag den 30-5-1994 tog vi til Svendborg. Vi boede i en

Spejderhytte, ENGHYTTEN, på tirsdag

Vi var til EGESKOV.

I slottet var der mange opsatser af dyr, også tiger, bøffel og løve. Så har vi været i bilmuseum.

Der var gamle busser og flyver og en flyvemaskine vi måtte leje med. Så var vi i labyrinten.

Det var ikke nemt og det tog lang tid at komme ud.

Bagefter var vi på legepladsen og der efter tog vi hjem.

Det var en god dag og vi var trætte på vej hjem.

Lasse Blom 16 år

Papirfremstilling

På Marjatta har vi i forårsperioden haft papirfremstilling som en del af hovedfagsundervisningen.

Det er først og fremmest de store elever, som har glæde af at lære denne teknik.

17

årstidsfester, samt basararbejde. Den-gang blev den årlige julebasar afholdt på Havartigården i Holte, som blev lejet til formålet. I en af udgaverne fra 1992 er der en beretning om den første julebasar i 1966 og her var overskuddet 10.000 kr. Der var blevet solgt 15.000 lodsedler og de kostede 1 kr. pr. stk. og alle blev solgt. Der var en enorm opbakning fra alle forældrene og der blev virkelig sat meget i sving for at samle penge og tiltrække opmærksomhed. Susse Wold og Poul Bundgaard kom forbi og som jeg husker det, var Poul Bundgaard aktiv som auktionarius, og der står beskrevet at Bjørn Wiinblad donerede smukke ting fra sin produktion, og andre kendte firmaer donerede præmier til lotteriet. Susse Wold fortalte eventyr og har uden tvivl været et trækplaster.

Nu skal det ikke være en lang rejse down memory lane, men et lille tilbageblik krydret med stor respekt og anerkendelse for bladets historie. Gennem årene har der været mange dygtige folk i bladets redaktion. Her skal nævnes journalist og radiovært

Peter Sten samt Leif og Ingelise Holmgren, forældre til Andreas i Svanen og Torben Olesen tidligere gruppeleder på SampoVig og som stadig er del af redaktionen.

Bladet har ændret sig markant gennem årene, det har tilpasset sig udviklingen og den tid vi lever i. Bladet læses forhåbentlig af rigtig mange og bestræber sig på at formidle hverdagsbilleder og indblik i

det mangfoldige og farverige liv og de værdier vi værdsætter og værner om på Marjatta, beskrevet af medarbejdere, forældre og beboere.

Hermed et stort tillykke til os alle med udgave nr. 50 af dette layout, samt en stor tak til tidligere kontordame Hanne Kreutz Hansen for at have gemt og lånt mig de første blade. ■

Idunhuset Vidarslund

AF JENS HEGLI, FORSTANDER VIDARSLUND

Nu er det lige ved at være op over at vores nye hus står færdigt.

Idunhuset er gennemgået for fejl og mangler og vores gode håndværkere er ved at ordne de sidste detaljer. Udvendigt mangler der stadig en del, selvom lastbilerne kører overskuds jord væk i pendulfart. Gangstierne skal lægges og terrænet formes.

Den 1. maj skal huset tryktestes og holder huset tæt, vil vi anmode om en ibrugtagningstilladelse hos Faxe Kommune. Vi håber det går hurtigt. Når alle tilladelser er faldet på plads, skal vi have Idunhuset registreret på Socialstyrelsens Tilbudsportal, så alle kan se at vi er til. Først derefter kan kommunerne gå i gang med bestemme og sagsbehandle, hvem der skal bo i det nye hus. Men vi har selvfølgelig tyvstar-

tet lidt og der er mange der har udtrykt et ønske om at komme til at bo i Idunhuset, så alt ligger parat til at blive sendt.

Huset er bygget til at kunne blive hjem for 10 borgere, hvor to af boligerne er tiltænkt beboere, der er særligt sårbare og har brug for mere plads og ro.

Vi håber på, at vi kan åbne så hurtigt efter sommerferien som muligt og vi glæder os. ■

MARJATTA BLAD

– 50 numre fælles fortælling

AF EVA CHRISTIANSEN, SEKRETÆR

Med udgivelsen af Marjatta Blad nr. 50 markerer vi et vigtigt jubilæum og ser tilbage på et blad, der gennem årene har fulgt og afspejlet livet på Marjatta.

I et nummer fra 1999 skrev daværende forstander Lisbet Kolmos artiklen “Hvor er vi heldige!”. Her beskrev hun Marjatta som et sted båret af fællesskab, engagement og ansvar – og Marjatta Blad som et samlingspunkt, hvor hverdagen, oplevelserne og menneskene kunne få en stemme. Allerede dengang var bladet et vigtigt bindeled mellem beboere, medarbejdere og ledelse.

Siden da har Marjatta Blad udviklet sig markant. Fra sort-hvidt layout og overvejende tekst er bladet i dag blevet farverigt og levende, fyldt med fotos fra hverdagen, fester og årstider. Indholdet spænder bredt, og artiklerne skrives nu af mange – fra forstander til medarbejdere og andre omkring Marjatta – hvilket

giver et nuanceret og personligt indblik i livet her.

Selvom form og udtryk har ændret sig, er grundidéen den samme: at dele fortællingerne om fællesskabet, arbejdet og menneskene på Marjatta. Når vi i dag fejrer 50 numre, er det samtidig en fejring af alle de stemmer, der gennem tiden har bidraget.

Og som Lisbet Kolmos skrev for mere end 25 år siden – en sætning, der stadig føles aktuel: **Hvor er vi heldige.**

I praktik på Marjatta

PRAKTIKANT TANJA JAKOBSEN FORTÆLLER TIL REDAKTIONSMEDARBEJDER TORBEN OLESEN

Jeg læser til folkeskolelærer på Absalon i Vordingborg.

Når min praktikperiode på Marjatta er slut om et par dage, skal jeg i gang med mit 6. semester, det vil sige at jeg har halvandet år tilbage, uddannelsen tager i alt 4 år.

Jeg har selv opsøgt Marjatta som praktiksted og det har jeg gjort af flere årsager, for det første har jeg kendskab til Marjatta, da jeg arbejdede her for tyve år siden, hvor jeg tog en pædagogisk grunduddannelse. Det var på en ungdomsafdeling, dengang skolebygningen var ved at blive opført. For det andet var jeg nysgerrig på, hvordan en Specialskole kan fungere på samme måde som en Folkeskole. Og så er jeg interesseret i den Helsepædagogiske tilgang og den musikterapeutiske indflydelse, hvordan musik og kropsbevægelse har indflydelse på læring. De ting er jeg meget nysgerrig på og jeg er allerede færdig både som musiklærer og som dansklærer.

Fra min tid på Marjatta for tyve år siden, har jeg jo kendskab til Steinerpædagogisk arbejde og tankerne bag den Helsepædagogiske tilgang, i forhold til hvordan man kan skabe meningsfuld læring og udvikling. Og jeg har en lille drøm om, at kunne få lov til at implementere den der musikalske tilgang og prøve at eksperimentere med, hvordan det kan skabe fællesskaber ude i den almindelige folkeskole.

Jeg har været i praktik her på Marjatta i 8 uger, det er den længste praktikperiode på læreruddannelsen, men heldigvis har jeg jo en tidligere uddannelse og har arbejdet med børn stort set hele mit arbejdsliv, og har også inden jeg gik i gang med læreruddannelsen, arbejdet 6 år i Folkeskolen.

Som praktikant i skolen på Marjatta, er jeg nødt til at observere rigtig meget, for der er jo helt klare og tydelige rammer og faste rutiner, og eleverne har jo brug for at strukturen er den samme dag for dag.

Jeg er med i tredje klasse og har Ragna som praktikvejleder, og hende og jeg har så i samtaler og møder fundet frem til nogle ting, som jeg gerne vil prøve i klassen med hensyn til aktiviteter og undervisning, det har vi fællesskab fundet en struktur på og hvordan det kan fungere. Det er vigtigt at børnene bliver ved med at være trygge, selvom det er en anden der underviser, for jeg skal jo undervise, jeg skal prøve at være autoriteten og underviseren i klassen, jeg skal ikke bare sidde og kigge på hvad Ragna underviser i.

Det har været sådan, at jeg de første fjorten dage skulle lære skolen at kende, lære klassen at kende og at vi alle sammen skulle lære hinanden at kende. Så har Ragna og jeg med små skridt af gangen, haft samtaler om hvordan vi har skulle gøre det. Det har været rigtig fint.

Det har i det hele taget været meget positivt, kollegerne har været åbne og hjælpsomme, så det har været nemt at falde til. Jeg synes også, at det er gået overraskende godt i forhold til, hvordan børnene har modtaget det, jeg er kommet med. Jeg har selvfølgelig kopieret meget af det jeg har set, men samtidig prøvet at gøre det til mit eget. Når man er i praktik, handler det også om at være nysgerrig og undersøgende som lærer. Hvad er det der sker i de momenter, hvor man laver noget.

I praktikperioden har der været en masse gode oplevelser, for eksempel i forbindelse med det musikalske. Jeg har oplevet, at når man gentager og gentager det samme, så er det musikken, der fortæller hvad man skal, ikke munden der fortæller hvad man skal.

Det synes jeg har været en rigtig stor oplevelse at se hvordan børnene bare ved sang og akkorder og klaverspil, får en forståelse for sammenhænge. Når vi spiller det her, så er det det her der sker, og når vi synger, så er det det her der sker. Altså det at bruge musikken som en kommunikationsform.

Det har også været sjovt at opleve, at selv om der kun er seks elever i tredje klasse, så sker der nøjagtigt det samme, når jeg vender ryggen til dem, som der skete med de femogtyve elever jeg vendte ryggen til, da jeg arbejdede i folkeskolen, så begyndte det at flyve med paprisflyvere, eller andre ting begyndte at flyve rundt i lokalet. Det har jeg nogle gange kunne sidde og observere, og det synes jeg, har været rigtig interessant og sjovt, at selv om de kun er seks elever, kan de være lige så svære at holde styr på som femogtyve.

Jeg må i det hele taget sige, at jeg har fået rigtig meget ud min praktikperiode, også mere end jeg havde forventet faktisk. Jeg kan måske ikke lige sige, helt præcist hvad det er, for jeg er jo stadigvæk meget påvirket af indtryk, jeg har ikke fået bearbejdet det hele endnu, det er ikke blevet en almindelig hverdag for mig, det er jo også sådan, at når der er en bagkant, så er det om at få så meget med som muligt. Jeg ved, at der vil komme en masse refleksioner bagefter, hvor jeg vil kunne mærke i mig selv, hvad det lige var jeg fik ud af det her, eller hvad skete der lige her, hvad var det egentlig jeg opdagede. Det tager lige lidt tid før det lagrer sig i kroppen og i hovedet.

Jeg synes min praktikperiode har været meget, meget interessant. Noget af det jeg også skulle have øje for, var hvordan man som lærer også kan være en kulturbærende person. Det var også en af grundene til at jeg op-

søgte stedet her, for Marjatta og Steiner pædagogikken er jo en kultur i sig selv. Så det er jo også noget med at gå ind og være nysgerrig på den kultur, der er her, og på hvad det er kulturen gør ved læringen og elevernes trivsel, altså opleve, at der er forskellige kulturer på forskellige skoler på forskellige steder.

I min praktik har jeg deltaget i hovedfag, som eleverne starter med dagligt, det kan indeholde både dansk, engelsk og matematik, men i hovedfag er der også altid musik og bevægelse, som der arbejdes med på forskellige måder. Jeg har også været med til gymnastik, håndarbejde, maletimer, eurytmi og regning. Ved at jeg har set eleverne i de forskellige timer, har min praktik været meget nuanceret og givet mig et realistisk billede af, hvordan en hverdag er på Marjatta. ■

Marjatta Bladet siger tak fordi, du har taget dig tid til at fortælle Tanja, og ønsker dig held og lykke med den videre uddannelse.

Hvad er der med de æbler?

AF BALDER ANDREAS EGHOLM, LÆRER SKOLEHJEMMET

Jeg sad en aften og havde glemt min telefon oppe på førstesalen. En gennemgribende dovenskab og akut opstået lammelse hindrede mig i at hente den og i stedet begyndte jeg at bladde igennem Tidsskrift for Antroposofi nr. 4 fra 1967, som jeg tilfældigvis havde liggende. Her blev min opmærksomhed fanget af et indlæg af Henning Andersen som havde overskriften *Historiske æbler* som fik mig til at tænke, hvad der er med de der æbler? For resten var Henning Andersen min onkels klasse-lærer på Vidarskolen i Gentofte da han skrev artiklen.

*Kan æbler gro på pæretæer
og pærerne på æbletræer?
Vel kan de ej! For hver især
må gro på deres egne træer.*

*Og Fader Pære går i lund
med sin madam så æblerund.
De tænker meget sjældent på,
om der er orm i deres små.*

Lagertha Broch

Er æblet en mere speciel frugt end pære, kirsebær og blomme?

Der er i hvert fald rigtig mange ting man kan bruge æbler til. Æblegrød, cider, brændevin, ketchup, mysl, juice, kager, eddike osv. Jeg drikker meget sjældent æblejuice, men når jeg bliver syg og har feber får jeg pludselig en stor trang til netop æblejuice.

Da jeg for nogle år siden købte et hus, var en af de ting som virkelig tiltrak mig ved stedet de store gamle æbletræer som stod i haven. Allerede samme efterår begyndte jeg at plante flere æbletræer, først senere kom der andre frugttræer til. Når man står og kigger op i sådan et rigtigt stort æbletræ, er det næsten at sammenligne med

et univers, hvor æblerne er himmellegemer. Nogle hænger meget tæt og her bliver æblerne små eller falder af og går til grunde, ligesom stjerner kan opluge andre stjerner i nærheden. Andre æbler hænger mere alene og udvikler sig til store sfærer. Nogle hænger i skyggen og udvikler sig langsomt mens andre får masser af sol og bliver hurtigere modne.

Hvad siger Steiner?

Da jeg først gik i gang med at beskæftige med æblerne var jeg spændt på hvad Rudolf Steiner mon havde sagt af fantastiske ting om æbler. Jeg skyndte mig ind på Rudolf Steiner Archive, men der var desværre ikke meget at hente. Steiner nævner godt nok æbler i flere af sine foredrag, men oftest i forbindelse med matematik eller for at visualisere noget helt andet. Han har desværre ikke holdt et foredrag med overskriften: Æblet – verdens vigtigste frugt!

Så hev jeg fat i seminarielærere, antroposofisk selskab, kollegaer og mange andre. Igennem en biodynamisk frugtavlser fik jeg kendskab til Karen Sybergs bog *Æblets fortælling* som jeg varmt kan anbefale. Og vil man ikke læse en stor bog kan man i stedet se *Æblefest på DR2 – helt ind til kernen*.

Æblets historie

Der findes flere forskellige vildæbler, men det som sandsynligvis er forfaderen til vores spise- og madæbler er *Malum sieversii*.

På de nordlige skråninger af Tien Shan bjergene mellem Kina og Kasakhstan er der skove med masser af vilde æbletræer, nogle af dem over 300 år gamle. Bjørnene som lever i bjergene, spiser mange af træernes æbler. De små og sure æbler passere mere eller mindre ufordøjede igennem bjørnene.

Dermed kommer kernerne ikke i kontakt med jorden og har svært ved at spire. Nogle æbler er dog lidt større og sødere og dem gnasker bjørnene i stykker. Dermed løsnes kernerne og vildsvin, som roder rundt i skovbunden, skubber dem ned i jorden. Igennem årtusinder har de større og sødere æbler dermed fået en fordel.

Æblerne blev spredt mod vest langs Silkevejen når de handelsreisendes heste spiste æblerne og efterlod kerneholdige hestepærer længere henne ad vejen. Det har skabt et æblebælte fra Kina til Europa som findes den dag i dag. Æblet er siden blev spredt til store dele af verden, og er en af de planter som har klaret at blive flyttet til den modsatte halvkugle og vende om på sit årshjul, så den blomstrer og bærer frugt på det rigtige tidspunkt på den sydlige halvkugle.

Malet af Michell, 9. klasse

I Danmark er det en relativt ny ting at have æbletræer i sin have. I Romerriget var der en stor viden om podning og pasning af æbletræer, men den viden nåede ikke helt til Danmark. Her samlede man i stedet skovkrabber, som er små og sure vildæbler, som først skulle tørres og steges inden de kunne spises. Med munkeklostrene kom der abildgårde og efter reformationen overtog adelen æbledyrkingen, men hos den almindelige befolkning var der en større modstand mod at dyrke frugttræer. En rapport fra starten af 1800-tallet beskriver at der er flere steder på Sjælland og Møn hvor der slet ikke fandtes kultiverede frugttræer. I slutningen af 1700-tallet og i særdeleshed det efterfølgende århundrede kom der dog rigtigt gang i frugtdyrkingen og der blev oprettet planteskoler og plantager rundt omkring i landet.

Selvom det ikke har været populært at dyrke æbler i Danmark, har det dog alligevel afstedkommet en hel del stednavne. Æbelø, Ebeltoft, Æbelnæs, Æbelbjerg, Abildøre osv.

I overtroen har æblet også sneget sig ind. Var en ung mand fx forelsket i en ung kvinde skulle han give hende et æble hvori der var tre dråber blod fra hans venstre arm. Hvis hun spiste det, ville hun begynde at følge ham. Det kunne jo ske at kvinden gennemskuede hvad han havde gang i og kastede æblet til dyrene. Så i stedet for en kvinde kunne det pludselig være en gris eller hest der rendte efter ham.

Danmark er et rigtigt godt land at dyrke æbler i. Æbletræer kan nemlig godt lide at vokse i nærheden af vand fordi det giver lidt køligere forår og varmere efterår, så æblerne kan nå at modnes. Indtil 1970'erne var der en rigtig stor æbleproduktion, men konkurrence fra europæiske frugtavlere betød at mange plantager blev nedlagt. Når træet taber et æble, er der en del af organismen som dør. Der er i hvert fald en tærskel som bliver passeret hvor æblets livsprocesser stopper, det vokser ikke længere, men det kan godt være det fortsat modnes under de rette betingelser, samtidigt med at det nedbrydes.

Kimen til det næste træ ligger i kernerne, men det er ikke det samme træ som spirer op. For æbler krydsbestøver hvilket betyder at når man en æblekerne får man ikke det samme slags æbletræ som kernen kommer fra. Oftest kan det nye æble ikke bruges som spiseæble og derfor er der blevet værnet om de æbletræer som bar gode æbler. Fx plantede pigen Karitha Filippa Nielsine Margrete Johansen en æblekerne på Sydfyn i 1877. Det blev til et æbletræ som bar så gode æbler at podekviste er blevet spredt over hele landet og Fillipa træet sælges på planteskolerne den dag i dag. Som med så meget andet laver man bevidste krydsninger, for at fremavle æbler med specielle egenskaber som farve, holdbarhed, modstandskraft mod sygdomme mm. Og man poder på forskellige stammer alt

efter om man vil have store eller små træer, eller fx et kraftigt rodnet. Der findes over 1000 navngivne danske æblesorter hvor ca. ¼ findes i Pometets samling i Taastrup. Rundt i verden findes langt flere æblesorter. Alligevel er det ofte kun nogle få slags æbler man kan købe. Har du for resten lagt mærke til at det næsten udelukkende er røde æbler man kan købe i butikkerne. Det stammer fra 1940'erne hvor røde æble var på mode i USA og Canada hvilket selvfølgelig også smittede af på danskerne så de gule æbler nærmest blev usælgelige. Og hvis du skulle få den mærkværdige ide at ville have et Pink Lady træ stående hjemme i haven kan det ikke lade sig gøre, for det er nemlig ejet af en organisation af frugtavlere som dyrker æblet flere steder i verden så der altid er friske æbler som kan fragtes rundt på kloden for altid at være til salg i supermarkedet.

Da min mor var barn kom hun ofte i Bernstorffsparken i Gentofte. Her ligger et lille slot og en fantastisk gammel have. I det ene hjørne af haven stod der et æbletræ hvis æbler var så megastore at et enkelt kunne fylde hele hendes skoletaske. "Så var man ikke sulten den dag". En dag fik de besøg derhjemme og det viste sig at Allan, som manden hed, havde været gartner i haven og var enig i at æblerne var helt utrolige. "Der var til en hel æblekage i et æble, og så smagte de helt fantastisk, sagde Allan".

Eventyrlige æbler

Æbler spiller en rolle i rigtig mange eventyr og sagn. Det kendteste æbleeventyr er nok Snehvide. Hendes onde stedmoder prøver først at dræbe hende med et silkebånd, så en giftig kam, men først da hun kommer med et æble som er rødt på den ene side og hvidt på den anden side lykkedes hendes onde gerning, - næsten!

Stedmoderen spiser selv af den hvide side og Snehvide af den røde og forgiftede side. Hvis eventyrene lærer os noget, er det at vi skal være mere end varsomme med røde æbler.

Der findes dog også talrige gyldne æbler, fx i eventyret *Østen for solen og vesten for månen*. Guldæblerne er ikke giftige, men kan alligevel være et tveægget sværd. De kan hjælpe en på vej, men stjæler man dem, eller gør noget andet umoralsk, bliver man straffet. Guld i eventyr er ofte et billede på personlig udvikling og belønning for at have været modig, god og retfærdig. I hele æblebæltet findes der eventyr med æbler og japanerne har nogle ret mærkværdige æbleeventyr.

*Udi min faders have
der gror et æbletræ,
en frydelig Guds gave,
et yndigt fuglelø.
I vår når bien summer
det står med blomster smukt;
når fuglene forstummer
det rækker dig sin frugt.
Johannes V. Jensen*

*El juicio de Paris.
Paris giver Afrodite æblet. Angelica Kauffman.
Wikimedia Commons.*

Mytologiske æbler

I mytologien finder man nogle særdeles kraftfulde livsæbler. Adam og Eva må gerne spise af livets æbler, men da de spiser af kundskabens træ bliver de sendt ud af paradiset. *Og Gud Herren sagde: »Nu er mennesket blevet som en af os og kan kende godt og ondt. Bare det nu ikke rækker hånden ud og også tager af livets træ og spiser og lever evigt!« (1. mosebog, kap. 3, v. 22)*

Det går således ikke både at have evigt liv og kundskaber, for så er man en gud. Men med Adam og Eva er kernen til menneskets udvikling samtidigt bragt med til jorden. Man kan også sige at når et barn bliver født er det stærkest forbundet med livstræets æbler. Det er i en paradisiske sfære hvor det bliver passet og plejet, kan lege og udforske verden. I puberteten forsvinder uskylden, kroppen bliver tungere, tænkningen bliver tungere, ansvaret for sig selv bliver tungere og verden bliver mere alvorlig. Nu skal der en ny livskraft til som ikke kommer udefra (livets æble), men indefra (kundskabens æble) og som skal overvinde den nye tyngde.

I den nordiske mytologi er det gudinden Idun som sørger for at guderne kan spise hendes gyldne æbler som giver dem evigt liv. Sådan en udefrakommende livskilde er selvfølgelig ikke så smart når man har Loke rendende rundt og han bliver tvunget til både at kidnappe Idun og hendes æbler og give dem til jætten Tjase. Askovs guder får dog både Idun og æblerne tilbage, men Lokes straf er lige så grov som hans

udåd. I den græske mytologi er der også gyldne æbler fyldt med livskraft som guderne spiser, men også et som bringer død og ødelæggelser med sig da det er kimen til den Trojanske krig. Stridens gudinde Eris var vred over ikke at være blevet inviteret til et bryllup. Hun kaster et gyldent æble ind imellem gæsterne hvor på der står *til den smukkeste*. Det bliver prins Paris af Troja som skal vælge mellem gudinderne Hera, Athene og Afrodite. De prøver alle tre at bestikke Paris, men han vælger Afrodite da hun lover ham verdens smukkeste kvinde. Eneste problem var at verdens smukkeste kvinde var gift med kong Menelaos af Sparta og derfra går det rigtigt galt.

Tilbage til den nordiske mytologi bliver guden Balder skudt af en pil lavet af, eller med, mistelten. Misteltenen er forbundet med æbletræet og nogle arter vil kun vokse på æbletræer. Nogle forskere mener ovenikøbet at navnet Balder oprindeligt har betydet æbletræ. Syndefaldet er nok den mest kendte fortælling om et æble, men det er bare ikke sikkert at det rent faktisk er et æble. I de originale tekster står der ikke noget om æbler, der står kun frugt og i flere kulturer har æble egentlig bare betydet frugt. Tænk fx på granatæble, Erdapfel og Pomme de terre (kartoffel på tysk og fransk), pineapple (ananas på engelsk).

Et andet æble som har haft stor betydning, var det æble som faldt nær ved Isaac Newton og førte til hans beskrivelse af tyngdekraften. Newton

skrev aldrig selv noget om æblet, men fortalte angiveligt historien til flere omkring ham.

Æbleåret

Når æbletræets blomsterknopper springer ud, skal det helst rigtigt være blevet forår så frost, regn og blæst ikke ødelægger frugtanlæg. Æbleblomsten har fem kronblade ligesom femstjernen. Vi har også selv en femstjerne i os hvor hovedet og de fire lemmer er stjernens spidser. I løbet af sommeren formes frugten og til høsttid kan man skære æblet over så man kan se at den ydre femstjerne er blevet til en indre femstjerne i form af kernehuset. Således forsikret, bæres lyset ind, stående i et æble, og tændes i adventsspiralen som også er en markering af det nye år.

Hvis du har et godt argument for at æblet er en verdens mest særlige frugt så hører jeg meget gerne om det. Og når du næste gang skal ud at plukke æbler kan du afprøve følgende teorier som jeg har hørt i mine æblesnakke:

Man kan høre på æblet om det er modent ved at banke på det med en finger. Den ene ende af æblet smager bedre end den anden ende.

Og gider du ikke at gå udenfor så prøv at google ghost apple, det er mere fascinerende end uhyggeligt!

Til allersidst kan jeg fortælle, at jeg nu har arbejdet på en skole i otte år uden at have fået et eneste pudset æble, men i forhold til at man både kan blive forelsket og forgiftet af æbler så er det nok bedst sådan! ■

SHELTERTUR med fællesskab, natur og hygge

AF ULRIK RAVN, OMSORGSMEDHJÆLPER

Lørdag den 16. maj tog Lærkegården og Vibehuset på den årlige sheltertur til Stevns Naturcenter.

Busser og biler blev pakket med grej, soveposer og godt humør, og både forventningerne og glæden var stor over endelig at komme afsted. Vejret var skiftende i løbet af dagen, men det satte ikke en stopper for den gode stemning. Tværtimod blev vi belønnet med nogle flotte regnbuer over landskabet, som vakte stor begejstring blandt både beboere og medarbejdere.

Ved ankomsten blev shelterpladsen hurtigt fyldt med liv. Der blev pakket ud, tændt bål og gjort klar til en hyggelig weekend i naturen. Dagen bød på fællesskab, gode snakke, gåture og masser af grin, mens alle nød de smukke omgivelser.

Vi fik mærke hvor meget naturen betyder for os. Det at være ude, mærke vejret, sidde omkring bålet og opleve naturen sammen giver ro og gode sanseoplevelser. Turen gav mulighed for nærvær, fællesskab og et lille afbræk fra hverdagen.

Om aftenen samledes alle omkring bålet, hvor der blev lavet mad, sunget og hygget langt ud på aftenen. Da mørket faldt på, nød vi udsigten til Stevns Fyr, som lyste op for os og skabte en særlig stemning omkring shelterpladsen.

Shelterturen er blevet en god tradition for både Lærkegården og Vibehuset, og endnu en gang blev det en tur fyldt med gode oplevelser og hyggeligt samvær.

En ildsjæl hos LOF, Stevns

AF RISE VILBØL, AFDELINGSLEDER LÆRKEGÅRDEN

Gerda giver den gas

På Voksencenter SampoVig har vi et givende og glædeligt samarbejde med den lokale afdeling af LOF, hvor særligt et menneske inspirerer vores beboere til at deltage på hendes madlavningshold igen og igen – sæson efter sæson. Gerda Just Hansen har siden 1983 undervist i madlavning hos LOF, og for omkring 25 år siden begyndte hun at lave hold for beboerne på SampoVig og andre i lokalsamfundet med kognitive funktionsnedsættelser. Det har vist sig som en stor succes.

I denne vintersæson går ca. 10 beboere hver mandag til Grøn mad og bevægelse, der foregår i SampoVigs sal og tilhørende køkken. I skolekøkkenet - oppe i byen, St. Heddinge er der 3 andre madlavningshold i de øvrige ugedage med tilsammen ca. 13 beboere. Holdene er tilpasset beboerne med sværhedsgrad og individuelle hensyn, så der er plads til alle.

Gerda går en ekstra mil

Gerda går en ekstra mil, for at alle kan føle sig velkomne på holdene. For 34 år siden tog hun et kursus i demens og var derefter med et til at udarbejde et undervisningsmateriale til, hvordan pårørende kan støtte demente. Den viden kan hun anvende sammen med de ældste beboere på SampoVig.

Igenom en årrække underviste hun Begitte Hansen – kaldet Gitte, som havde brug for at være tæt på Gerda og helst ville spise af Gerdas tallerken. Gerda dækkede blot op lidt forskudt, så hun havde sin tallerken lidt til sin højre side, og Gitte spiste godt og nød samværet langt hen i sin demensperiode. Har vi sygdom hos en medarbejder, så de øvrige skal løbe hurtigere i husene, så træder Gerda til og hjælper gerne lidt ekstra ved at køre kursisterne retur til SampoVig, så ingen går glip af den hyggelige tid på madlavningsholdet.

For sit store og vedholdende arbejde med mennesker med udviklingshæmning blev Gerda hædret med Stevns Kommunes handicappris i 2018. Begrundelsen lød: For den særlige indsats, der er ydet for at bedre vilkårene for personer med handicap.

Om lidt begynder forårssæsonen, og så bliver der udbudt nye hold; Vennehold, Kærestehold, Ud i det blå, Sund mad og oplevelser. På den måde blander beboerne sig måske i nye konstellationer eller nogle tager en pause. Der er altid et hold på SampoVig, så beboere, der har brug for nærheden til medarbejdere, også kan deltage.

Gerda kender beboerne og sætter holdene, så de kommer flest til gavn. "det er mig, der har teten", siger Gerda og forklarer, at hun bemærker udvikling eller tilbagegang hos beboerne og giver medarbejdere besked om sine iagttagelser.

Desuden fortæller hun, at hun både bruger humor og bestemthed – alt efter hvad der er brug for på dagen. Men mest af alt venlighed og mere venlighed – kan jeg se, når jeg besøger hende i køkkenet.

Hen imod skolernes sommerferie inviterer Gerda til hyggelig havefest for alle kursisterne hjemme hos sig selv. Det er et stort tilløbsstykke, som beboerne glæder sig til i måneder før. Gerda har et stort hjerte for sine kursister og gør meget for, at de skal have sjove og spændende oplevelser med madlavning.

De andre kurser og tilbud hos LOF på Stevns

Hver tirsdag går små grupper af beboere i retning af svømmehallen i Store

Heddinge. De er på vej til svømning gennem LOF – ud over John Dalsgaard Jensen - leder af LOF understøttes svømmeholdet for beboerne af mange frivillige lokale, der ledsager beboerne i vandet 1:1, hvis der er brug for det.

Onsdag morgen går en gruppe beboere til sprogformning i Svanen, hvor de fremsiger digte, årstidsvers og øver sig i at få tungen til at krølle de rigtige steder. Om eftermiddagen er der folkedans i salen. ■

Forbundets navn er: LOF's landsorganisation, Liberalt Oplysnings Forbund. I daglig tale blot: LOF

LOF blev oprettet efter 2. Verdenskrig og har til formål: Ud fra en liberal grundholdning, at skabe undervisning og aktiviteter:

- ▶ der bygger på respekt for den enkelte deltager og frihed til at være forskellig.
- ▶ der giver viden og indsigt, der kan sætte den enkelte deltager i stand til at tage ansvar for eget liv.
- ▶ der formidler oplevelser og undervisning, der styrker den enkeltes livsglæde. Dette for at medvirke til den enkeltes alsidige udvikling og medleven i et demokratisk samfund.

På tværs af flere end 80 kommuner danner LOF's aftenskoler rammerne for kurser, foredrag og oplevelser, der giver mennesker på tværs af generationer muligheden for at lære nyt, udvikle sig og møde andre. Med deres mange og forskelligartede tilbud ønsker LOF at gøre dannelse, demokrati og folkeoplysning inkluderende og inspirerende.

Det lykkes ganske godt på Stevns

Onsdagssvømning på Skolehjemmet

Svømning på tværs af ungdomsgrupperne på Skolehjemmet

AF LASSE JEPPESEN, AFDELINGSLEDER EGELY OG KASTANJEN

På Skolehjemmet er der en stor gruppe unge mennesker, som har glæde af at gå til svømning. Interessen er faktisk så stor, at vi i 2025 måtte erkende, at vi ikke længere havde tilstrækkelig nok med busser til at vi kunne få alle med. Derfor har vi på tværs af Skolehjemmet valgt at leje en bus, som hver onsdag kl. 16.30 henter os og kører os samlet til DGI Huset i Vordingborg, hvor de unge har mulighed for fri leg i vandet.

De unge bruger svømmetiden på forskellige måder. Nogle foretrækker det varme bassin, hvor de kan slappe af, mens andre svømmer baner i sportsbassinet. Der er også dem, der bruger det meste af tiden på rutsjebanen og nyder de mere legende aktiviteter.

Inden turen går hjemad, og medarbejderne minder om, at det er tid til at gå i bad, benytter enkelte også lejligheden til en tur i saunaen.

Tidligere benyttede vi svømmehallen på Idrætshøjskolen Bosei, men i takt med at deltagerantallet steg, blev det nødvendigt at finde et sted med bedre plads. Derfor faldt valget på DGI Huset i Vordingborg, som i højere grad kan rumme vores behov.

Det er dejligt at gå til svømning fordi vi også møder andre unge mennesker fra de andre ungdomsgrupper. Der er nogen som vi har gået i skole- eller på STU sammen med, udtaler flere af de unge mennesker.

I alt deltager omkring 20 beboere i svømningen på tværs af Skovbrynet, Kastanjen, Skovvænget og Egely. Snart holder vi en pause hen over sommeren, hvor der i stedet er fokus på udendørs aktiviteter. Men vi glæder os allerede til at genoptage svømningen efter efterårsferien. ■

Når vilje er stærkere end begrænsninger

– Busters rejse mod det **SORTE BÆLTE**

PRESSEMEDDELELSE FRA VORDINGBORG KARATEKLUB

Søndag den 14. december 2025 blev en helt særlig dag i Vordingborg Karateklub. Her opnåede Buster Agger sort bælte i Goju Ryu karate – en præstation, som i sig selv er bemærkelsesværdig, men som bliver ekstraordinær, når man kender den rejse og de udfordringer, der ligger bag.

Buster lever med Down syndrom og har derfor haft nogle helt andre forudsætninger end de fleste, der træder ind på en karatematte. Indlæring tager ofte længere tid, gentagelser er nødvendige, og både koncentration og motorisk koordinering kan være mere krævende. Der har været øjeblikke, hvor tempoet i træningen har været højt, hvor nye teknikker skulle læres hurtigt, og hvor kravene har virket uoverskuelige.

Alligevel har Buster været der. Træning efter træning. År efter år. Han begyndte til karate i 2012, og siden da har karate været en fast del af hans liv. Med undtagelse af pauser under coronanedlukningerne har han mødt op med en stabilitet og en interesse, som mange kan lade sig inspirere af. For Buster har karate ikke blot været en fritidsaktivitet, men et sted hvor han har fundet struktur, fællesskab og mulighed for at udvikle sig – på sine egne præmisser.

Vejen gennem gradueringerne har ikke altid været let. Hvor nogle kan lære nye teknikker hurtigt, har Buster ofte haft brug for ekstra tid, gentagelser og støtte. Nogle gange har det

krævet tålmodighed – både fra ham selv og fra omgivelserne. Men det afgørende har været, at Buster aldrig har givet op. Han har taget én træning ad gangen, én teknik ad gangen og én graduering ad gangen.

At nå sort bælte i karate kræver ikke kun fysisk styrke, men også mental robusthed. Det kræver disciplin, vedholdenhed og evnen til at håndtere modgang. For Buster har disse krav været endnu større. Træthed, frustration og følelsen af at være anderledes har været en del af rejsen. Alligevel har viljen været stærkere.

Da Buster søndag stod som nyudnævnt Shodan, var det derfor ikke blot kulminationen på en sportslig præstation, men på en livsrejse fyldt med arbejde, udvikling og personlig sejr.

Chefinstruktør i Vordingborg Karateklub, Dennis Knudsen, udtalte i forbindelse med gradueringen: *“Buster, som har nogle andre udfordringer end alle andre, er i dag blevet Shodan. Jeg er meget stolt på hans vegne og hele klubben over, at vi har plads til alle i vores klub. Det er meget stort. Kæmpe tillykke til Buster, som nu kan vise sit flotte sorte bælte frem i klubben.”*

Busters historie er et stærkt eksempel på, hvad der kan lade sig gøre, når mennesker mødes med forståelse, rummelighed og troen på, at udvikling ikke behøver at se ens ud for alle.

Hans sorte bælte repræsenterer ikke perfektion, men vedholdenhed. Ikke hurtighed, men vilje. Ikke fraværet af udfordringer, men modet til at arbejde med dem.

I en tid hvor der ofte tales om begrænsninger, er Busters rejse en påmindelse om muligheder. Om at fællesskaber, der giver plads til forskellighed, kan være med til at skabe resultater, der rækker langt ud over sportens verden.

For Buster er det sorte bælte et synligt bevis på, at hårdt arbejde betaler sig. For omverdenen er det en historie om inklusion, tålmodighed og menneskelig styrke. Og for mange kan det være en inspiration til at tro på, at selv lange og svære veje kan føre til store mål – hvis man tager dem skridt for skridt.

Hårdt arbejde, flid og ihærdighed betaler sig, Buster har klaret det der er de færreste forundt. For halvandet år siden var Buster sidst i Marjattabladet, han var ny gradueret og havde fået brunt bælte.

Nu er han tilbage efter at have erhvervet det sorte bælte i karate. ■

Hverdagens Helte på Marjatta

AF EVA CHRISTIANSEN, SEKRETÆR PÅ MARJATTA

På Marjatta findes der en gruppe medarbejdere, som mange måske først lægger mærke til, når noget går galt – men som i virkeligheden holder hele hverdagen kørende. Det er pedellerne. Dem der går stille gennem dagen, men som vi alle mærker effekten af, når opvaskemaskinen brænder sammen, når bilerne ikke vil starte, når varmen driller, eller når vinterens glatte stier kræver salt og sikkerhed. De er Marjattas usynlige motor – og hverdagens helte.

Når krisen rammer, rykker pedellerne ud

Det er oftest midt i frokosten, midt i en aktivitet eller lige når man mindst venter det: Opvaskemaskinen giver

op. Et klik, en lugt af varm elektronik – og pludselig er der ingen vej udenom. Men før panikken når at brede sig, er pedellerne allerede på vej. Med værktøj, viden og et roligt overblik får de hurtigt skabt orden i kaosset.

Det samme gælder, når en bil nægter at starte en tidlig morgen, hvor andre måske ville stå og bande over et dødt batteri, får pedellerne i stedet motoren til at brumme igen. De løser det, der synes umuligt – og gør det uden store armbevægelser.

Marjatta er omgivet af smukke omgivelser, men skønheden kræver arbejde. Pedellerne klipper buske, beskærer træer, ordner bede og sørger for, at både natur og bygninger er i den bedste stand. Hver hækkesaks, hvert læs afklip og hvert stykke jordskrab vidner

om en kærlighed til stedet, der går langt ud over det forventede.

Og når kulden kommer, er det pedellerne, der står klar før de fleste andre er vågne – med saltspredere og blik for sikkerhed. Så bliver stier og veje trygge at færdes på, også når vinteren tester os.

Når høstmarkedet folder sig ud med boder, farver og dufte, eller

når festivalen fylder Marjatta med liv og glæde, så ligger der en enorm mængde praktisk arbejde bag kulisserne. Teltstænger, el, borde og bænke – intet sker af sig selv. Pedellerne skaber rammen, så alle andre kan skabe oplevelsen.

Og når julen nærmer sig, er det også dem, der sørger for, at juletræet står smukt og lysene skinner. De sætter stemningen, helt bogstaveligt.

Hvorfor kalder vi dem hverdagens helte?

Fordi de træder til, når vi har mest brug for dem. Fordi de kan alt fra at reparere en maskine til at få en have til at blomstre.

Fordi de aldrig gør et stort nummer ud af alt det, de får til at fungere.

Fordi deres arbejde skaber ro, trykthed og mulighed for, at hverdagen på Marjatta kan leves fuldt og frit.

Pedellerne er ikke bare “praktikere”, de er omsorgens håndværkere. De er fundamentet, der gør, at alt andet kan lade sig gøre.

Tak til jer. For alt det, I gør – og for alt det, vi slet ikke opdager, I gør. ■

DUKKETEATER

- Genkendelsens glæde

AF LÆRERE PÅ SKOLEN, GERTIE SPARHOLT OG VIBEKE HAVSKOV FORTÆLLER TIL TORBEN OLESEN

Helt tilbage i 'tidernes morgen', omkring starten af 1980'erne, spillede vi handske-dukke-teater for børnene. Så blev vi unge mennesker inspireret af Karen Stjernebys marionetteater i København, hvor der blev spillet med marionetdukke, som vi syntes kunne noget andet.

Så gik vi til Albert Eman og spurgte om vi kunne gå i gang med det, men han sagde nej. Tre gange gik vi til ham og spurgte, og tredje gang sagde han ja. Det var, forklarede han senere, fordi han ville være sikker på, at vi virkelig ville gøre det, og han sagde at ideer har vi nok af, men at få folk til at udføre dem er altid sværere.

Men vi fik altså ja til sidst og så gik vi i gang. Vi syede selv alle dukkerne af silke, som vi købte i Sverige til Majdagene og selv plantefarvede og vi byggede selve teateret.

Det første stykke vi spillede hed *Oles skitur*, bygget over Elsa Besekow fortælling.

Vi spillede en gang om ugen for de mindre børn, som en slags afslutning på dagen inden de skulle i seng. Det har ændret sig gennem årene, lige nu spiller vi i skoletiden kan man sige, lige efter middagsmaden. Ellers har vi i en årrække spillet om formiddagen lige inden middagsmaden, en anden lang periode spillede vi om eftermiddagen. Det har ændret sig gennem

årene i takt med forandringerne i skolen og i bo grupperne.

De forestillinger vi spiller, er så vidt muligt årstidsbestemte, som *Sankt Martins-legenden*, *Sankt Michaels-legenden* og *Den hellige nat* ved juletid, hvis vi kan komme af sted med det. Lige nu spiller vi *Frøkongen* eller *Jern Henrik*, som er et folkeeventyr og efter det kommer *Rødhætte* og *ulven*. Hvert stykke bliver spillet 3-4 gange for børnene som er fra bh. klasse - 5. klasse, og så skifter vi til et nyt.

Dukkerne er en slags arketyper eller urbilleder, altså en konge, en dronning, en prinsesse osv. så en del af dukkerne kan bruges til flere stykker, de har heller ikke tydelige ansigter. Samtidig med at vi spiller, bliver fortællingen læst op, og der prøver vi at undgå at betone handlingen med forskellige stemmer, ved f.eks. at gøre stemmen uhyggelig eller råbe højt eller hviske. Det er fordi vi gerne vil holde det sådan, at den onde heks eller den farlige drage kun er så ond eller farlig, som det barn der sidder og kigger på det, kan tåle i sin egen fantasi.

Normalt er vi fem medarbejdere om at spille stykkerne, fire omme bag scenen der fører dukker og laver lys og en der læser op.

Det er vores oplevelse, at børnene er meget glade for at opleve stykkerne, og at det hjælper dem til en indre billeddannelse. Vi håber meget, at det er noget der fremover vil blive prioriteret, og heldigvis har vi nogle unge medarbejdere, som også gerne vil være med.

Vi spiller også hvert år til Høstmarkedet og det er rørende, at høre forældre og bedsteforældre give udtryk for glæden ved den stille stund det er,

bare at få lov til at sidde og se et dukkespil. Der kommer også ældre elever til Høstmarkedet, som da de var mindre så stykkerne, de kommer og vil gerne se dem igen. For der er noget i den stemning dukketeateret skaber, som de gerne vil opleve igen, genkendelsens glæde. ■

Når arbejdet giver mere end erfaring

AF LASSE JEPPESEN, AFDELINGSLEDER EGELY OG KASTANJEN

Unge medarbejdere fortæller om, hvad de tager med sig fra deres tid på Marjatta

På Skolehjemmet på Marjatta har vi en stærk tradition for at have unge mennesker ansat. Det er ofte unge, der enten er i gang med – eller netop har afsluttet – deres gymnasiale uddannelse, og som søger et meningsfuldt fritidsjob ved siden af studierne eller i deres sabbatår.

For mange er det første møde med arbejdsmarkedet. For nogle bliver det også begyndelsen på noget langt større.

Jeg startede selv på Marjatta, da jeg var færdig med gymnasiet. På det tidspunkt vidste jeg ikke, hvad fremtiden skulle bringe. Jeg håbede,

at arbejdet kunne gøre mig klogere på andre mennesker – og i forlængelse af det også på mig selv og mine egne muligheder.

Jeg valgte at blive hængende. I dag, næsten 10 år senere, er jeg her stadig. Men det er langt fra alle unge medarbejdere, der bliver så længe. Til gengæld er der noget andet, der går igen: De tager alle sammen noget vigtigt med sig, når de rejser videre. Noget, der rækker langt ud over det, man kan skrive på et CV.

Hannah er 19 år og arbejder i ungdomsgrupperne Egely og Kastanjen.

Hun har været ansat i halvandet år og er i skrivende stund på en længere rejse i Australien. Når hun vender hjem til sommer, håber hun på igen at blive en del af Marjatta, inden hun på sigt vil læse videre. For hende har arbejdet haft en tydelig betydning for måden, hun møder andre mennesker på:

“Arbejdet har lært mig at hvile i de situationer, jeg står i – for gennem ro, nærvær og overblik bliver det lettere at hjælpe de unge mennesker på en måde, der giver mening for dem.”

Lærke, som er 21 år, har også tidligere været tilknyttet Egely og Kastanjen.

Hun peger ligesom Hannah på, hvordan arbejdet har udviklet hendes måde at være i relationer på – men også hvordan mødet med beboerne har haft en særlig betydning:

“Jeg føler, jeg har lært rigtig meget om mennesker og deres forskelligheder. Det er især de skønne beboere, men også mine kollegaer, der har udviklet mig. Beboerne har især udviklet min evne til at være omstillingsparat og tænke kreativt, samt lært mig at have en stor livsglæde med i næsten alt, hvad jeg foretager mig.”

Hun fortsætter:

“Det er egenskaber, jeg nu bruger i min sociale interaktion med alle mennesker – ofte uden at jeg tænker over det. Jeg føler, jeg er blevet et mere åbent menneske, og jeg møder både fremmede, nye udfordringer og vaner på en ny måde, som skaber veje og muligheder for mig.”

Også for Leonard, der er 21 år og arbejder i børnegruppen Bøgen, har arbejdet sat tydelige spor. For ham er det især følelsen af mening og glæde, der står centralt:

“Det er meget livsbekræftende at arbejde på Marjatta. Det at kunne være noget for børn, der har nogle andre vilkår i livet end jeg selv har, giver mig en kæmpe glæde i dagligdagen.”

Han oplever samtidig, at arbejdet har givet ham en større forståelse – både for andre og for sig selv:

“Jeg har lært nogle sider af mig selv bedre at kende, men også fået en psykologisk indsigt, som jeg kan tage med mig videre i livet.”

Fælles for de unge er, at arbejdet på Marjatta ikke kun handler om at tjene penge eller få erfaring til fremtidige studier. Det handler i lige så høj grad om personlig udvikling, relationer og det at finde fodfæste i mødet med andre mennesker. Det er et arbejde, hvor man ikke kun gør en forskel – men også selv bliver forandret.

Sebastian er 32 år og er netop blevet færdiguddannet pædagog fra Absalon. Han startede i børnegruppen, Lærken, i 2018 og arbejdede der frem til 2025.

Sebastian tillægger sit møde med Marjatta stor betydning for sit valg af uddannelse:

“Først og fremmest oplevede jeg, hvor vigtigt det er at have et arbejde, man er glad for og føler sig engageret i. Derudover var det på Marjatta, at mine pædagogiske refleksioner og min nysgerrighed for arbejdet med mennesker begyndte at udvikle sig. Derfor gav det mening for mig at søge ind på pædagoguddannelsen, da jeg kunne se mig selv arbejde inden for dette felt i mange år frem.”

Efter at have været væk fra Marjatta i et par år afsluttede Sebastian sin uddannelse i januar 2026. I forlængelse af det valgte han at søge tilbage til Marjatta – nu som uddannet pædagog.

“Jeg ville gerne tilbage til Marjatta, fordi det er et sted, hvor jeg føler mig velkommen og værdsat – af både borgere og kollegaer. Derfor var det et naturligt og nemt valg for mig at vende tilbage, efter jeg blev uddannet pædagog. For mig er Marjatta et sted, der kan rumme alle slags mennesker, og det sætter jeg stor pris på.”

Jeg har talt med flere unge medarbejdere end dem, der er fremhævet i denne artikel og jeg vil gerne takke dem alle for deres tid og deres engagement. Det som står tydeligt tilbage for mig er, at fælles for dem alle er, at Marjatta sætter sine spor hos dem. De tager ikke kun erfaring med sig, men også menneskelige og sociale kompetencer, som de bærer videre ind i deres liv – uanset hvilken vej de siden vælger. ■

Engelskuge på skolen

AF MALENE GRIFFITHS, LÆRER PÅ SKOLEHJEMMET

Marjatta skole havde i ugen op til Påske engelskuge. En hel uge med engelsk på programmet mest i hovedfag, men også i nogle af fagtimerne.

Det er fjerde år i træk at vi har engelskuge og i år valgte vi at have Friendship og Spring, altså Venskab og Forår, som tema.

Ragna 3. klasses lærer havde i den anledning skrevet en sang til skolen Come on friends som blev ugens morgensang. Omkvædet lyder: Come on friends let's sing and play, Marjatta school is here to stay.

Som noget helt særligt havde vi i år venskabsklasser på tværs af skolen. Det var en stor succes!

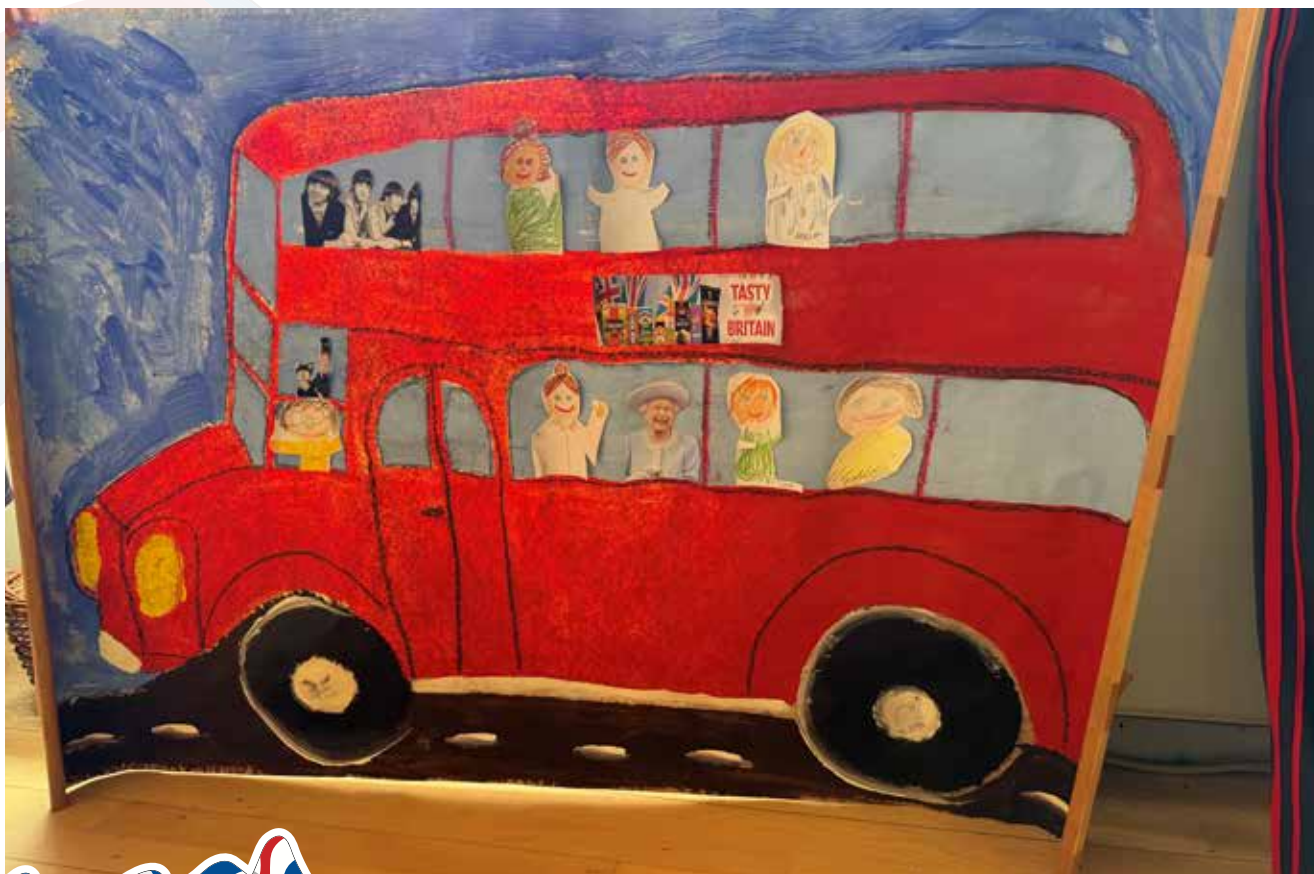
1. og 10. klasse blev venskabsklasse. Hver morgen startede de med en gåtur i skoven. Her samlede de mos til et kreative projekt der udmundede i en kæmpe Easter rabbit. Kaninen blev om fredags udstillet i salen til den store afslutning – og senere stod den så fint udenfor skolen til stor glæde for alle. Udover gåture og kaninbyggeri øvede de to klasser dans og sang på engelsk.

3. og 9. klasse mødtes også hver formiddag til sang og musik. De øvede sig på skift i – på engelsk naturligvis – at sige noget de godt kunne lide ved en anden elev. Det blev til mange positive kommentarer om hinandens tøj som fx: I like your t-shirt, men også af den andens personlighed som You

are very brave. I slutningen af ugen var de virkelig blevet gode til at rose hinanden.

5. og 7. klasse startede dagen med folkedans. Her blev venskabsbåndet styrket da eleverne skulle skifte partnere så alle fik danset med hinanden. Dette foregik også på engelsk og særligt kropsdele og rumretning blev øvet i dansene: heel and toe, left and right osv. Efter dansen lavede klasserne en boldøvelse, hvor én elev i kredsen kastede bolden til en anden imens man sagde My friend is ... (navnet på den der blev kastet til) En meget enkel men virkelig sjov og god øvelse – og man kunne tydelig se glæden i øjnene på den der blev kaldt ven og fik bolden. Der blev også tid til orkesterspil

Morning has come, hvor et par fra 5. klasse øvede fløjte med 7. klasse- nøj hvor var de stolte!

Udover aktiviteter på tværs af klasserne blev der også tid til bagning og smagning. 3. klasse bagte cookies og 9. klasse lavede cubumber sandwiches til hele skolen – mums!

Så blev det fredag og tid til at vise hinanden hvad vi havde lavet i løbet af ugen. Som de andre år lavede vi en Tour bus i salen og legede at vi kørte gennem London og ud på landet. Rekvistiter som Big Ben, turistbus og engelsk landskab fra vores første temauge blev genbrugt og gensynsglæden var stor.

Vi startede festlighederne med Ragnas nye sang som de fleste elever nu kunne verset på. Så blev elev udvalgt som buschauffør der kørte rundt mens vi sang den engelske version af hjulene på bussen.

1. stop var 1. og 10. klasse der viste deres danse og sange. En ny buschauffør blev valgt og næste stop var 3. og 9. klasse med deres venskabssange. Tredje stop var 5. og 7. klasse der optrådte med dans, bold og orkesterspil. Lærerne havde også øvet en lille overraskelse som de viste – bodypercussion med sang, en smule udfordrende men så sjovt! Derudover optrådte storekor med Mr. Rabbit og som afslutning sang salen You ´ve got a friend.

Endnu en engelskuge veloverstået. Mon ikke vi gentager succesen næste år... ■

Mad SKAL der til...

SKOLEHJEMMETS KØKKENPERSONALE FORTÆLLER TIL REDAKTIONSMEDARBEJDER TORBEN OLESEN

Køkkenpersonalet er samlet i spise-stuen for at tale med Marjattabladets udsendte, som gerne vil høre lidt om det daglige arbejde i en vigtig, men knapt så synlig, del af Skolehjemmet.

Kirstine du er køkkenleder med det daglige ansvar, men hvor mange arbejder I her i Køkkenet?

Vi er syv medarbejdere, som alle er uddannede ernæringsassistenter, før i tiden arbejdede der også beboere i køkkenet, det gør der ikke mere. Men vi har alligevel daglig kontakt med de unge mennesker, der kommer og henter den varme mad ud til grupperne. Her i køkkenet laver vi dagskosten med alt hvad det indebærer: morgenmad, formiddagsmad, middagsmad

og aftensmad, vi laver alting selv fra bunden, bager brød osv.

Vi møder ind i køkkenet klokken syv om morgenen og vender lige dagens opgaver inden vi går i gang. Råvarerne som alle sammen er økologiske, kommer hovedsagelig fra Hørkram, men vi er begyndt at få mælk fra Marjattas gård.

Siden tiden med Corona kommer børnene ikke længere og spiser i spisesalen, de får som sagt den varme mad ud i grupperne. Det var en erfaring, der blev gjort mens alt var lukket ned, at det simpelthen var mere roligt for børnene at spise i mindre grupper, så det er der blevet holdt fast ved siden. Det har bevirket, at vi ikke længere har

den helt tætte kontakt med børnene og får deres direkte respons på, hvad de synes om maden. Men som sagt, snakker vi jo med dem der henter maden.

Der er en fast ugentlig madplan, som vi følger. Mandag, onsdag og fredag laver vi vegetarretter, tirsdag er køddag og torsdag er fiskedag. Sådan har det været nogle år og det er børnene glade for.

Det skal helst være som det plejer, men vi lister da nogle nyheder ind, f.eks. laver vi ind imellem forretter og deserty. Søndag smaden er selvfølgelig køddretter med sovs og kartofler og dessert, sådan skal det være.

Ernæringsassistent Jette supplerer:

Da jeg blev uddannet om 56-årig, kom jeg til at arbejde i et stort køkken, der var jeg ikke specielt glad for at være, det er jeg til gengæld for at arbejde her. Vi har et helt fantastisk psykisk arbejdsmiljø, vi er gode til at hjælpe hinanden og har hinandens ryg, hvis der er noget der driller. Selv er jeg gået lidt ned i tid, jeg har en baggrund som landmand, så kroppen bliver jo slidt. Men jeg ville ikke ønske mig at arbejde nogen andre steder end her, her er så dejligt at være, vi møder kun positive og glade mennesker. Her er en rar stemning, jeg kan godt lide stedets tilgang til de borgere, der bor her, denne her helheds tankegang med, at vi er hele mennesker. Og køkkenet er jo sådan en slags fundament for det hele, for vi laver mad så kroppen kan fungere og når kroppen fungerer, så kan hovedet også arbejde, det hænger jo sammen alt sammen.

Line forsætter:

Jeg har kun været her i tre måneder, men jeg oplever det som et rigtig

dejligt sted. Her er ikke topstyret overhovedet, vi får lov til at være medbestemmende. Jeg kommer fra et topstyret storkøkken, hvor der blev lavet mad til ældre mennesker ud fra meget faste opskrifter, så jeg har da lige skullet vænne mig til en helt ny faggruppe.

Kirstine uddyber:

Jeg tror, at det der gør at vi alle sammen trives så godt, er at vi skifter arbejdsfunktioner og derudover passer vaskeriet, vi skifter mellem vaskeri og lave det kolde mad og bage og lave det varme mad. Man går ikke i den samme trummerum, og det tror jeg, at vi alle sammen er glade for. Når man går frem i samlet flok og er enige, så kan mange ting lade sig gøre. Vi laver mad til omkring halvandet hundrede mennesker hver dag, så der er da et vist pres, og tingene kan jo godt finde på at drille, noget kan gå i stykker eller ovnen sætte ud eller sådan noget, men det løser vi jo, maden skal være færdig til tiden.

Camilla tilføjer:

Jeg har arbejdet her i halvandet år og kom fra et sted hvor vi lavede mad både til børnehaver og til rådhus, så det var noget helt andet. Her behøver jeg ikke at stå op klokken fire om morgenen og her har vi et godt sammenhold og hjælper hinanden. Der er aldrig nogen der står alene med noget og man kan altid få et godt råd, hvis man er i tvivl om noget, så spørger man bare ud i lokalet og finder en løsning.

Kirstine uddyber afsluttende:

Noget vi også er rigtig glade for, det er vores festivaler og høstmarkedet, alt det bidrager vi jo også til og det er jo i sådanne sammenhænge fællesskabet kommer til sin ret, når man mødes og laver noget sammen på tværs af alle grupperne. Der er virkelig travlt og det kan godt være hårdt, men det er jo også i de sammenhænge, at vi som køkken bliver set. ■

DJ UPERFEKT

DJ MARTIN

Jeg hedder Martin og bor på SampoVig

Jeg har nogle år dyrket min musik som er fritids DJ.

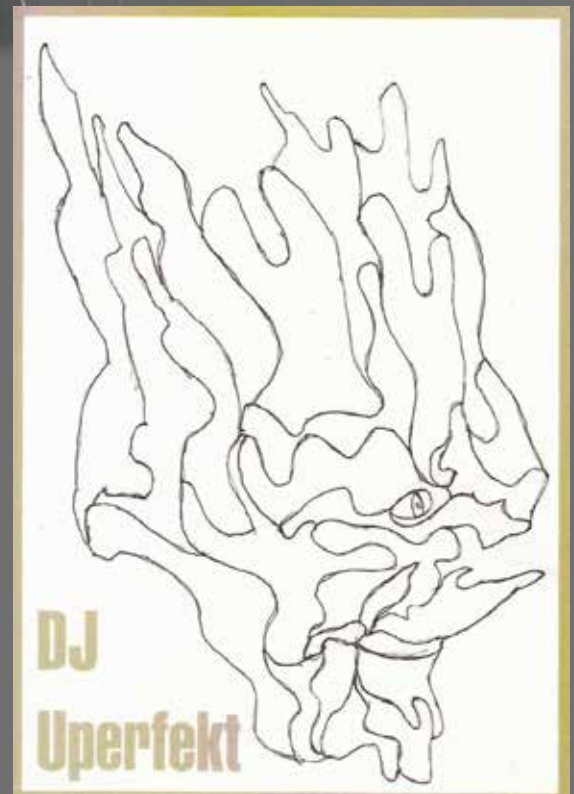
Jeg spiller min musik for mine medbeboere på SampoVig. Jeg har også været DJ til Marjatta festival og til fredagsdisco fest på skolehjemmet, så nu har jeg fået mod på at gøre flere af jer glade med min musik.

Derfor vil jeg gerne her i bladet reklamere for at tage jobs, og komme ud og spille til jeres runde fødselsdage, jubilæum, eller andre gode fester, som i synes fortjener lidt god musik.

Jeg elsker at skabe glæde og god stemning, så hvis i synes jeg skal komme forbi til et event, så ring til Svalebo på SampoVig på tlf. 5650 4195, eller skriv til min kontaktpædagog på: bma@marjatta.dk - eller afdelingsleder Mette Nielsen: mnil@marjatta.dk

Så vender jeg tilbage til jer.

Hilsen Martin Jensen på SampoVig.

Vi hopper og springer på kryds og tværs

AF TORBEN OLESEN - BEBOERNE KATHRINE K, MORTEN, LISE, ANNEMARIE, DENNIS, KIM, MARIA, ULRIK, KATHRINE N, RANDI, ALEX OG TRINE FORTÆLLER OM DERES BADMINTONHOLD.

Vi er samlede i Bredeshaves hyggelige cafe, hvor afdelingsleder i Skovhuset Sune Bartholin har inviteret beboere og Marjattabladet udsendte til en snak om, hvordan det er at spille badminton.

I går altså allesammen til Badminton, hvordan er I kommet i gang med det?

Vi går til badminton hver tirsdag aften klokken 19.00-20.30, det er noget Sune har fundet på, han spurgte om der var nogen der havde lyst og så tilmeldte vi os. Sune går selv til badminton sammen med sin kæreste, så han ved hvordan det er.

For de fleste er det noget nyt, men Kim fortæller at han har prøvet at spille før, **jeg skulle bare lige i gang, så kunne jeg godt huske det, selvom det er mange år siden.**

Det er smaddersjovt at spille badminton, vi hopper og springer og skyder fjerbolden ind over nettet, nogle gange sidder den fast i nettet.

Vi spiller i Langebækhallen, hvor vi har banerne for os selv, så spiller vi to og to ved siden af hinanden. Vi kører derop i bus sammen med Sune og har vores joggingsæt med. Sune underviser os.

Dennis fortæller; **det kræver meget at spille badminton, man skal bevæge sig ret hurtigt, men det er ikke svært. Det er meget med at hoppe og springe, kan man sige, nogle skyder fjerbolden højt op i luften, andre skyder lavt, så er det med at ramme den, det går lidt i hat og briller.**

Mens snakken går, ankommer der yderligere deltagere fra badmintonholdet, de bliver hilset velkommen med latter og tilråb, det er meget tydeligt, at holdet har det rigtig godt sammen og laver sjov og ballade.

Sune bliver spurgt om hvordan han fik ideen til badmintonholdet; **den opstod faktisk til en julefrokost i Badmintonklubben, hvor jeg talte med en 85-årig gammel dame, som er med**

i bestyrelsen, og hun efterlyste flere medlemmer til klubben. Og så opstod den ide, at jeg kunne prøve at tilbyde Marjattas beboere at spille i forening og det faldt sammen med, at der om tirsdagen var en helt ledig hal, som vi kunne benytte. Så sendte jeg en indbydelse ud og den blev taget godt imod. Først fik man tilbudt en prøvetime, for at se om det var noget man kunne have lyst til og så gik det ellers i gang. Nu har vi spillet mere end ti gange og jeg kan virkelig se en udvikling hos dem alle sammen.

Det er hele forsamlingen meget enige med Sune i. Annemarie fortæller; **nogle af os låner ketsjer af Sune, andre har købt deres egne, fjerboldene har rigtige fjer på. Vi skiftes til at spille med hinanden, men nogle af os kan bedst lide at spille sammen. Vi aftaler hvem vi skal spille sammen med inden opvarmningen.**

Kathrine fortæller; **jeg kan godt mærke, at jeg bliver dygtigere til at spille for hver gang, selvom vi alle sammen er lige gode. Vi vil alle sammen gerne blive ved med det. Det er også sjovt at varme op, vi bestemmer selv, hvilke øvelser vi vil lave og så løber vi.**

Det er tydeligt, at det med opvarmningen er lige så sjovt som at spille, man forstår at der virkelig bliver motioneret på alle mulige måder.

Sune; **En vigtig del af det er også, at der bliver skabt kontakter på tværs af de forskellige boliger, badmintonholdet er ligesom et lille fællesskab i det store fællesskab. Ud over det bliver der jo også skabt kontakter til mennesker uden for Marjatta, for der kommer også andre mennesker i hallen, selvom vi har banerne for os selv. Afslutningsvis skal Sune hilse fra to medlemmer af holdet, som ikke har kunnet være til stede i snakken, og sige – og her læser han op fra sin telefon – Lise siger at hun synes det er supersjovt at gå til badminton og Trine synes at det er rigtig hyggeligt og godt at man kan spille med sin veninde.**

Det har været tydeligt i hele snakken, at alle gerne vil give deres besyv med, om hvor sjovt de synes det er at gå til badminton. ■

Lyrikværkstedet Naos

AF UNDERVISERE ANJA KÆR OG NIELS DAMM

Lyrikværkstedet Naos tilblivelse

Lyrikværkstedet Naos blev skabt tilbage i 2006 med beboere fra Ristolahaven og Vidarslund og Niels Damm som underviser.

Navnet "Naos" er hentet fra den græske tid, og er betegnelsen for det inderste rum i templet, der hvor Guden var til stede med en kraft, som kun de indviede præster kunne tåle. Alle søjlerne omkring templet har en svag hældning ind mod dette rum: Naos.

De to lyriksamlinger

I 2012 udkom Lyrikværkstedet Naos' første digtsamling: "Med egne ord" som blev en stor succes og måtte genoptrykkes efter et stykke tid.

I det tidlige forår 2021 blev Niels Damm spurgt, om han kunne have lyst til at kaste sig ud i arbejdet med at få skabt endnu en digtsamling med lyrikgruppen.

Niels Damm takkede ja tak til opgaven og kontaktede efterfølgende mig for, at høre om jeg ville være med som underviser. Vi kendte hinanden i forvejen fra et samarbejde vi havde haft på Sofiegården.

Denne gang skulle beboerne, ud over digtene, også lave deres egne illustrationer til bogen. Det skulle igen være vores dygtige Elisabetta Paustian, der er grafiker og kunstner, - (og som lavede illustrationerne til den første lyriksamling: "Med egne ord") som skulle gøre den nye bog klar til at blive trykt og udgivet. Med de digte og de illustrationer, der med tiden ville blive skabt i lyrikgruppen.

Vi fik en tidsramme på 3 år, så vi kunne få en god lang proces med lyrikgruppen, som strakte sig fra 2021-2024. Så vi havde en plan, en retning - men ikke en helt fastlåst plan, men

derimod én som langsomt udfoldede sig hen ad vejen, i samarbejdet med vores beboere - vores lyrikere.

Processen med tilblivelsen af den nye digtsamling har været fantastisk. Det vi har set udfolde sig i den enkelte, og i deres fællesskab, er så rigt og rørende. Og resultatet er vi alle vældig glade for og stolte af. Det kulminerede i en fremførelse og udgivelse af bogen: "Fra mit inderste med egne ord og billeder", i foråret 2024.

Det nye hold

Vi fik en weekend i foråret 2021 på Vidarslund, hvor vi samlede det gamle lyrikhold og gav dem nyheden om, at vi skulle arbejde hen imod en ny lyriksamling. Lyrikgruppen var selv med til at inviterer nye lyrikere med ind på holdet, som de mente ville passe ind i deres fællesskab på det etablerede hold - og en enkelt valgte

at stoppe. Det nye hold blev herefter etableret med opstart efteråret 2021.

Her oplevede vi den stolthed de "gamle" lyrikere på holdet havde over at byde nye velkommen og hjælpe dem ind i deres Naos.

Et rum hvor man lytter interesseret til hinanden, deler sit inderste i fortrolighed, inspirerer hinanden, opmuntrer og støtter hinanden, og ikke mindst glæder sig over det, der bliver skabt ud fra hver enkelt.

Her oplever vi hvordan alle har mulighed for at udfolde deres helt særlige. Hvordan hver og én har en særlig rolle på holdet - usagt men tydelig - i et ligeværdigt fællesskab hvor alles bidrag er af lige stor betydning. På holdet er der også tit samtaler om de helt store emner i livet, ofte af en filosofisk karakter.

Det har været indsigtfuldt at følge den enkeltes udvikling, og udviklingen af den dynamik og det fællesskab, den nye gruppe skabte med hinanden.

"Nye" som næsten ikke sagde noget og nærmest sad og slog knuder på sig selv i starten. Hvordan de blev mere og mere trygge, selvstændige og voksede i troen på sig selv og udfoldede deres personlige udtryk igennem de fineste digte. Her oplevede vi også, at deltagerne langsomt opbyggede et rigere ordforråd.

Hvordan de "gamle" også blev inspireret af de nye på holdet og her skabte

andre nuancer og fornyelse af deres ellers velkendte udtryk.

Her mindes jeg særligt Peter Gammelgaard, som desværre ikke er iblandt os mere. Denne kunstneriske, finurlige lurendrejer forstod at inspirerer på holdet med hele sit væsen, og dette førte også til en masse sjove, skæve og nogle gange lidt vovede digte, særligt blandt de mandlige lyrikere på holdet.

Som jeg sagde til dem dengang: *"I kan skrive hvad i vil - men de der digte kommer nok ikke lige med i bogen alle sammen."*

Men der var et frirum, hvor der blev talt og lukket op for emner, der kan være lidt tabubelagte - men som er helt naturlige. Det var vores oplevelse, at det hurtigt førte til at andre emner blev mere interessante for dem, da de nu vidste at alt var tilladt at skrive om.

Det gode kollegaskab

Det var sådan jeg dengang kom med som underviser på Lyrikværkstedet Naos. Jeg var spændt på hvad jeg mon kunne bidrage med.

Niels Damm hjælper med sin store erfaring, dem der ønsker det, med at lave små ændringer i deres digte, så digtene bliver smukkere på grund af den melodi der opstår i sproget, eller kommer med små greb, så digtes mening toner tydeligere frem.

Og han støtter lyrikerne til at kunne recitere digte med tro på sig selv foran

et publikum. Et helt fantastisk arbejde gør han i samarbejdet med lyrikerne.

Han udtrykker også, at han har sat stor pris på mig som den uerfarne kollega, der kom med glæde og ny energi på holdet. At jeg straks forstod de ideer han havde med lyrikholdet, i at skabe et fællesskab, som er noget mere end blot summen af de deltagere, der er til stede.

Jeg havde ikke erfaringen med at digte, ej heller evnerne, men han så jeg havde noget andet, der alligevel var vigtigt; evnen til at være nærværende og lytte, også bag om det der ikke bliver sagt højt. At forstå beboerne, skabe tillid og møde dem i fortrolighed og øjenhøjde. Vi er et godt makkerpar - en gammel, rolig erfaren herre og en midaldrende legende amatør.

Tit er jeg blevet spurgt ind til hvad det egentlig er jeg laver, som underviser på lyrikholdet, når de har Niels Damm?

Det kan jeg nu prøve at beskrive. Mit bidrag på lyrikholdet er at hjælpe med til at skabe en god stemning og et nærvær, med plads til hver enkelt. Så alle føler sig set, hørt og mødt lige der hvor de nu er på dagen.

Jeg hjælper de fleste med at skrive ned, selvom flere godt kan selv. Men de kan nemt mis te fokus på det de vil skrive om, og i stedet bruge al deres energi på, om hvert eneste ord nu også er stavet helt korrekt.

Derfor har jeg gennem tiden fundet en form der har fungeret rigtig godt. Niels og jeg starter hver gang med et oplæg - et emne vi taler lidt om, og som måske kan inspirere til et digt. Men det er helt frit, her kan alle skrive om lige det de vil, så længe de ikke bliver personlige.

Herefter går de som selv kan, i gang, mens andre har glæde ved først at tegne og male det, de ønsker at skrive om, før de får hjælp af mig. Nogen kan også have nemmere ved at tegne deres følelser og tanker ud, før ordene opstår, som vi så kan tale ud fra, inden vi går rigtig i gang med at skrive digtet.

Når jeg hjælper med at skrive ned, er jeg blot deres sekretær som er en nærværende lytter, der kan spørge yderligere ind - eller hjælpe i gang når de går lidt i stå. Eller hjælpe med de små ord som binder digtet sammen. Men også de andre lyrikere eller Niels kommer med input, forslag, eller blot et ord - som ofte bliver brugt med glæde. Lyrikerne inspirerer hinanden i stor stil!

Min opgave er også at spørge aktivt ind til det de beskriver, når jeg skriver digte med dem; spørgsmål som ofte lukker op for flere ord og måske også kan lukke op for store følelser, der bliver rummet og talt om - og måske skrevet ned. Flere har givet udtryk for, at det hjælper dem, sådan at de får sat ord på det de går og tumler med.

Når jeg er færdig med at skrive med hver enkelt, læser vi det igennem sammen og de giver udtryk for, hvis nogle ord eller noget skal ændres, eller hvis de alligevel ikke vil have alt med. Og de får mulighed for om noget skal ændres og formes med hjælp fra Niels.

De bestemmer. Herefter får de så det jeg har hjulpet dem med at skrive, så de selv kan skrive deres digte ind i deres egne hæfter.

Efter 2 års pause, hvor andre kunstneriske aktiviteter har fået plads, er lyrikholdet kommet lidt stille i gang igen. Nogle af dem, der før var på holdet, er i øjeblikket i gang med andre kunstneriske aktiviteter, og en ny er kommet til, som flere gange har ytret ønske om at være med.

Vi oplever begge, som undervisere at det er et vigtigt terapeutisk arbejde vi udfører sammen; hvor alle bliver lidt mere bevidste om sig selv, og hinanden. Atmosfæren i rummet er altid fyldt med koncentration, alvor og nærvær - men også med masser af plads til humor.

Vi oplever, at det er noget af det mest udviklende arbejde vi har været med til, i forhold til at udvikle sig selv som individ, og måske forstå nogle dybere lag i sig selv og i andre. Noget indre, der udfolder sig og kommer i spil, bliver synligt og hørbart.

Det har været en stor glæde for os begge at være vidne til denne proces. Det er både rørende og meningsfyldt, og det fylder os begge med energi og arbejdsglæde. ■

Amalie

Jeg kan godt lide når vi får nogle stik-ord, at skrive digte ud fra, så er det nemmere at komme i gang. Jeg skriver digte om mine følelser, om mine venner og hvad jeg oplever, lige nu har jeg skrevet om længsel og kærlighed mellem to veninder.

Kim

Jeg bliver ikke træt af at skrive digte. Jeg skriver f.eks. om mit arbejde på gården og glæden ved køerne.

Jeg skriver også om naturen, om foråret og pinsen og det der sker. Når jeg skriver, lærer jeg nye ord og hvordan de kan sættes sammen, det gør mig glad.

Rikke

Vi har et godt kammeratskab i lyrikgruppen. Nogle gange sker der noget inde i hjertet, når jeg går tur eller sådan noget, så er det, at de her digte kommer op i mig, når jeg ser på blomsterne gennem årstiderne, så mærker jeg mine følelser.

Kathrine

Jeg skriver digte om min kærlighed til min kæreste, og om min nærmeste veninde, så lærer vi mere om hinanden, så lærer vi hinanden bedre at kende.

Sofie

Jeg er ny på lyrikholdet og jeg er faldet godt til allerede.

Jeg synes det er hyggeligt og sjovt. Jeg kan godt lide at skrive digte og få mine egne ord frem.

Jeg vil meget gerne fortsætte og lære noget mere.

Anna Mathilde

Lyrikholdet betyder meget for mig. Her får jeg hjælp så jeg kan få mine følelser og tanker frem. Så får jeg det godt inden i.

Det eneste jeg har er lyrikken - og det er den eneste måde jeg kan lære at sige fra på.

“Det har været en stor glæde for os begge at være vidne til denne proces. Det er både rørende og meningsfyldt, og det fylder os begge med energi og arbejdsglæde.”

Temadag for medarbejderne på Skolehjemmet

AF RAGNA AAMAND, LÆRER PÅ SKOLEN

Efter påsken mødtes skolehjemmets medarbejdere til temadag med et skønt, jordnært oplæg om autismeforståelse fra Sofie Lodahl Bai.

Vi startede med at få lidt gang i kroppen gennem en kort rytmisk udfordring, hvorefter vi blev sat ind i dagens program. Sofie forstod at invitere os til at indgå i dialog og komme med spørgsmål og input, der gjorde hendes viden og erfaring relevant og mere vedkommende for os, når vi arbejder med de forskellige børn og unge på Marjatta.

Hun understregede vigtigheden af at vi arbejder med en fælles forståelse for mennesket og her er det en force at vi faktisk bor på samme matrikel, når vi ønsker at samarbejde mellem skole/STU og gruppe. Hun pegede

også på vigtigheden af at vi undersøger, hvilke ønsker og behov den enkelte har, i stedet for at vi antager at vi allerede ved, hvad der er bedst eller hvad udfordringen, vedkommende står overfor, er. Ellers kan mennesket med autisme nemt komme i klemme mellem skole, forældre, fritidstilbud, fagfolk og andre instanser med forskellige udgangspunkter og ønsker for personen. Dette kræver det såkaldte "indefra-perspektiv", hvor vi forsøger at finde ud af, hvordan det er at være den pågældende i hverdagen. Hun understreger her at det er vigtigt, vi ikke ser neurodiversitet som det forkerte, men snarere et anderledes styresystem end hvad neurotypiske mennesker er vant til. Hun fortalte et eksempel med en borger med autisme, der elsker at gå til fest, men som oftest virker til at befinde

sig i periferien af festen, hvor hun ikke snakker med andre. Selvom den neurotypiske måske vil se det som at hun går glip af noget eller er ekskluderet, kan den enkelte faktisk have et andet behov. Den pågældende borger ville faktisk allerhelst opleve stemningen og lytte til samtaler og hermed følte hun at hun havde haft en dejlig fest.

Det var ganske befriende, hvordan Sofie insisterede på at vi som deltagere ved oplægget anstrengte os for at udvikle ny forståelse og indsigt. Eeks. bad hun os i små grupper om at tænke over hvilke neurodivergente styrker, vi ser hos barnet/den unge og undersøge, hvad de tilfører os med deres blik i verden. Efterfølgende delte vi i plenum, hvad vi rundt omkring havde fået øje på. Det glemmer

vi måske af og til at lede efter og når vi opdager kvaliteterne er det givetvis nemmere at sætte i spil og dermed højne trivselen hos den enkelte, så flere føler sig værdsat.

Sofie fortalte om, hvordan hjernen hos mennesket med autisme kan opleve verden med et andet udgangspunkt og om hvordan f.eks. forestillingsevnen og evnen til fleksibilitet gør det sværere at forudsæ en ny social ramme. Hun illustrerede det gennem et eksempel, hvor en med autisme oplever en tennisbane for første gang og efterfølgende noterer sig de konkrete steder bolden ramte banen uden at kunne forestille sig at bolden kan ramme alle de andre steder på banen.

Sofie påpegede hermed hvordan et menneske med autisme nemt kan komme på overarbejde i et samfund, hvor neurotypiske typisk sætter dagsordenen for, hvordan systemer og fællesskaber fungerer. Men vi kan ikke regne ud, hvad der er stressende for den enkelte. Vi er nødt til at spørge ind, undersøge og udvikle vores forståelse for deres væren i denne verden. Ofte har mennesker med svage eksekutive funktioner brug for gode pauser for at deres batterier ikke bliver brugt op og fører til dårlige oplevelser, fordi de simpelthen ikke har mere overskud og derfor brænder sammen.

Sofie spurgte ind til, hvordan vi oplever at det lykkes for os med at skabe en positiv struktur/ramme og samtidig give den enkelte en oplevelse af at være medskabende til at have en god hverdag. Hvor meget struktur og hvordan det kan se ud, afhænger af hjernens udvikling for den enkelte og her har vi på Marjatta ofte at gøre med flere forskellige udviklingsaldrer hos samme menneske.

At vi som neurotypiske mennesker synes at en situation er ligetil, betyder ikke nødvendigvis at den er let for et menneske med eks autisme. Sofie var tydeligvis meget begejstret for vores kære kollega, Michael "Spike" Nielsens (og Christiane Bjørg Nielsens) to bøger om idiomer. (Se hvad du siger 1 og 2) Her er det tydeligt, hvordan vores sprog eksempelvis ikke altid stemmer overens med hvad vi faktisk mener. Ligeledes er en handling ofte langt mere kompleks set gennem en autistisk hjerne og der kan være et behov for at blive understøttet undervejs f.eks. hvis man skal i bad eller redegøres for, hvad et knus rent faktisk betyder. For gør man det med alle, hvor tæt er det, snakker man imens etc.???

De ni h'er et her et glimrende redskab til at undersøge om vi faktisk giver den information og støtte, der er brug for i hverdagen. Mentaliseringsforståelsen siger noget om, hvad den enkelte har brug for i arbejdet med eks overgange. At få noget fortalt kan

understøttes af tegn til tale, af skrift, piktogrammer, et foto, et objekt, en sansning og det er forskelligt, hvad der er brug for her.

Sofie udfordrede os gennem en øvelse, hvor vi skulle sortere os selv udenfor efter hvem, der var stået tidligst op stående ned mod vandet og dem, der havde stået senest op ned mod skoven. Øvelsen blev ikke forklaret yderligere og for nogle af os gav det anledning til frustration, mens andre kastede sig ud i det med begejstring. Sofie ville givetvis vise om, hvor forskelligt, vi reagerer på en udefra styret opgave, som for nogle gav fin mening og for andre virkede umiddelbart provokerede og virkede meningsløs.

Efter en masse inspirerende input og en frokost halvvejs igennem, gik vi i små grupper, hvor vi skulle forholde os til, hvad vi var blevet optagede af undervejs i oplægget og hvordan vi synes vi kan blive endnu bedre til at skabe et trykt læringsmiljø for vores børn og unge på Marjatta.

Til sidst rundede vi af med at dele nogle af vores erfaringer fra snakken, inden vi spiste kage og vendte hjemad efter en god og lærerig dag.

TAK til Marco for det store arbejde med at sætte dagen på benene. Vi er lige bag dig. ■

At sidde i MED-udvalget i Marjatta – med indflydelse og fælles ansvar

AF ANJA MARCUSSEN, HR-KONSULENT

MED-udvalget er det rum, hvor dialog, samarbejde og fælles ansvar mødes. MED-udvalget er et vigtigt forum, hvor ledelse og medarbejdere sammen drøfter de emner, der har betydning for vores fælles hverdag – arbejdsmiljø, samarbejde, personaleforhold og den fælles retning for Marjatta.

MED-udvalget består af både ledelsesrepræsentanter, tillidsrepræsentanter og arbejdsmiljørepræsentanter fra hele organisationen Marjatta. Det betyder, at forskellige perspektiver bliver hørt, og at beslutninger træffes på et nuanceret grundlag. I

praksis arbejder MED-udvalget aktivt med at vedligeholde og udvikle Marjattas fælles værdier, rammer og handlegrundlag – altid med blik for både kerneopgaven og medarbejdernes trivsel.

De seneste MED-møder viser tydeligt, at arbejdet er både konkret og meningsfuldt. Udvalget har blandt andet drøftet økonomi og budgetbalance, rammerne for det pædagogiske måltid, arbejdsmiljø, trivsel og organisering. Ofte udmønter drøftelserne sig i arbejdsgrupper, hvor relevante parter arbejder videre med løsninger og forslag, som efterfølgen-

de føres tilbage til MED. På den måde bliver MED ikke kun et taleforum, men et sted hvor idéer bliver omsat til handling.

Som medlem af MED-udvalget får man mulighed for reel indflydelse, indsigt i helheden og en central rolle i at kvalificere beslutninger. Samtidig er man med til at arbejde for, at Marjatta fortsat udvikler sig som en arbejdsplads præget af åbenhed, ordentlighed og fælles ansvar. MED-arbejdet er krævende – men også både lærerigt, engagerende og værdifuldt. ■

Vellykket **FASTELAVN** på SampoVig

AF AFDELINGSLEDER JOHN JABBAR KHAN

Mandag den 16. februar var en ganske særlig dag på SampoVig. Der var fornemt besøg af blandt andet en vaskeægte cowboy, smukke prinsesser og en drabelig ridder, Sir Elton John, en skøn mavedanser, Spiderman og mange andre notabiliteter – ja selv Paven kom forbi!

Mange af borgerne havde valgt at klæde sig ud og komme til tøndeslagning i vores rummelige sal, og her blev der lystigt slået og dasket til de ophængte fastelavnstønder.

De viste sig at være nogle "hårde nødder" at knække, men tønderne overgav sig dog til sidst.

Det var, traditionen tro, uden katte i tønderne men i stedet med en del lækker slik og guf, som selvfølgelig blev fordelt ligeligt mellem de forskellige bosteder.

Da arrangementet var slut, kunne alle glæde sig over at SampoVig nu er blevet beriget med nye adelige i form af to kattedronninger og to kattekonger.

Herefter var der serveret kaffe og fastelavnsboller hjemme i husene. Tak til alle for at gøre fastelavnsarrangementet til en god oplevelse. ■

I SAMARBEJDE MED JORDEN

GARTNER FREDERIK CUPELLO ESKILDSSEN FORTÆLLER TIL TORBEN OLESEN

For nogle år siden flyttede min familie til Præstø og det faldt sammen med, at jeg begyndte at lede efter en læreplads som gartner, og tilfældigvis var der en ledig plads her på Vidarslund, så jeg besluttede at jeg også ville flytte herved. Så jeg har stået i lære her i tre år og for nylig afsluttet uddannelsen, hvilket heldigt falder sammen med, at der er blevet en stilling ledig som gartner, idet Antoine Berthelin fik tilbudt stillingen som gartner på Fredensborg slot, hvilken har gjort, at jeg kunne blive her i hans stilling.

Jeg har haft tre dejlige år i mesterlære hos Antoine og lært alt, hvad han kunne nå at lære fra sig. Fra starten vidste jeg, at stedet her lige var mig, så jeg har virkelig trivedes både med borgerne og de andre medarbejdere og med, at jeg år for år har fået mere og mere ansvar.

Tidligere i mit liv har jeg studeret musikproduktion på Konservatoriet i København og jeg har undervist rigtig meget i musik på højskoler og ungdomsskoler, jeg har arbejdet rigtig meget med resourcesvage unge. Den pædagogiske læring af metoder og teknikker og erfaringerne fra den tid, kan jeg trække på i arbejdet med brugerne her på gartneriet.

I det hele taget synes jeg, at stedet her fungerer godt, det er en meget behagelig måde at drive et gartneri på, for man er nødt til hele tiden at forholde sig til, hvad det er vi laver og hvorfor, for hvis jeg ikke forstår det, så forstår borgerne det heller ikke og så mister de motivationen.

Det er selvfølgelig en fordel, at vi ikke skal præstere et vist økonomisk overskud, det giver mere fleksibilitet og plads til at eksperimentere, men det skal heller ikke være en underskuds-

forretning, ideelt set vil vi jo gerne lave et overskud.

Overordnet set er vi et økologisk gartneri, der dyrker grøntsager på biodynamiske principper. Vi dyrker så mange forskellige grøntsager som muligt, simpelthen alt hvad vi kan slippe afsted med at dyrke; agurker og tomater, aubergine, chilier, peberfrugter, løg, kartofler, forskellige typer salater, urter, skorzonerrød og ingefær osv. Vi har kolde drivhuse, hvilket i det hele taget bliver mere og mere almindeligt på gartnerier, på grund af klima og energipriser. Vores formål overordnet, at have borgerne med i arbejdet så meget som muligt, det er jo det, det handler om.

Vi sælger vores grøntsager i vores egen butik og i Pilti på Bredeshave, til Fællesskabets forskellige huse og til Høstmarkedet og også til forskellige landhandlere. Det er en balance, som man skal være opmærksom på, mellem produktion og efterspørgsel, og vi er meget ambitiøse med hensyn til kvalitet.

Vi er trods alt kun tre medarbejdere og 8-10 borgere, så vi skal jo også kunne overkomme opgaverne. Men jeg stortrives her, og det er mit indtryk, at det gør vi alle. En af de ting vi fremover vil satse på, er at grave mindre, simpelthen at jordbearbejde mindre og fokusere mere på jordens eget liv. Lige som i alle andre haver, så har vi en udfordring med ukrudt og en af de måder man kan bekæmpe ukrudt på, er at få en sundere jord. I en sundere jord trives planterne bedre og dækker selv deres eget område, ligesom der i en skov heller ikke er ukrudt under træerne.

En anden ting vi vil prøve at arbejde mere med, er grøngødning, det er der virkelig fremtid i, men det er ikke så nemt som det lyder. At dyrke planterne til grøngødning, er lige så krævende, som at dyrke alle andre planter. Jeg vil gerne gøre dyrkningen så effektiv som mulig, både af hensyn til borgerne og medarbejderne, så der er mange spændende ting at tage fat på. ■

Vores nye gartner og medarbejder

AF LIDIA BJØRNDAL FOUSTANOU, VÆRKSTEDSLEDER,
GARTNERIET VIDARSLUND

På gartneriet har vi netop haft den store glæde at fejre, at vores dygtige gartner-elev Frederik Cupello Eskildsen er blevet udlært efter at have gennemført hele sin uddannelse hos os.

Han bestod sin afsluttende prøve med UG og havde translokation fredag den 13. marts.

Vi er derfor også meget glade for, at Frederik har sagt ja til at fortsætte hos os som værkstedsassistent og gartner fra den 16. marts.

Frederik har gennem hele sin elevtid været en aktiv del af gartneriets hverdag. Han har vist stor nysgerrighed på både arbejdet og vores

pædagogiske tilgang, og han har skabt gode relationer til det arbejdende folk på gartneriet såvel som til sine nærmeste kolleger. Undervejs har han også gennemført grundkursus i Steinerpædagogik på Marjatta og deltaget i alle værkstedernes temadage.

Det er derfor med både glæde og stolthed, at vi byder Frederik velkommen – nu som fast medarbejder på gartneriet. ■

Høsegård på Marjatta Skolehjem

AF EVA CHRISTIANSEN, SEKRETÆR

På Marjatta Skolehjem har et nyt, spændende projekt været i gang siden tidlig forår: opførelsen af en høsegård til Deniz høns. Projektet bliver gennemført i samarbejde mellem to STU-elever, Deniz og Christian, og medarbejder Klaus Bo Jørgensen.

Høsegården bygges til Deniz' egne høns, som han længe har haft et ønske om at give et godt og trygt hjem,

hønsene havde et lille skur i forvejen, men nu har de fået meget mere plads at boltre sig på. Hønsene lægger også æg, som Deniz samler hver dag efter skole og bærer over i sin bo gruppe Skovvænget.

Projektet giver eleverne mulighed for at arbejde praktisk, tage ansvar og opleve værdien af samarbejde. Sammen planlægger og opbyg-

ger de høsegården med fokus på både dyrevelfærd og funktionalitet.

Arbejdet med høsegården er en del af STU-forløbet og bidrager til læring gennem hænderne, hvor elevernes interesser og ressourcer er i centrum. Projektet skaber samtidig liv og fællesskab på Marjatta Skolehjem og giver hønsene et godt sted at være. ■

Folkedans på SampoVig

AF HENRIK LARSEN, UNDERVISER

En af ugens festlige stunder finder sted på SampoVig, hvor jeg underviser beboerne i folkedans. Ofte kalder jeg det at facilitere fællesskab og samvær. Uanset hvad jeg kalder det, så går alle til det med krum hals. OG alle har deres yndlingsdansen.

For nogle er det valsen, hvor man kan få lov at føre sin partner rundt på hele gulvet. For andre er det smedefiguren, som der er fuldstændig styr på - trods mange andre udfordringer. Atter andre elsker at få lov at bringe lidt disko moves ind i fol-

kedansen. Nogle kan alle melodier udenad, og andre elsker at huje ned gennem rækken med sideløb.

Og så er der dem, der bare gerne vil danse "det lille f", nive mig i siden, fortælle hvad der skete i går, vide at de gør det godt nok, kysse mig i øret eller fortælle mig, at klokken er 5. Alle har de danset hele deres liv, og de er faktisk rigtig gode til det og kender mange danse.

Hvis vi er uenige om en dans, så har de som regel ret. Jeg får i hvert fald ikke noget at skulle have sagt,

selvom jeg måske tænkte, at det ville være godt at tilpasse dansen lidt til lejligheden. For det er jo det, folkedansen kan. Den kan rumme alle og tilpasses alle.

Når jeg går hjem derfra, er jeg altid gladere, end da jeg kom, for det er jo det, fællesskab og samvær gør ved en: man trives. Jeg bliver også en del af det fællesskab og samvær, der opstår i rummet. Tænk at man kan få lov til det så mange gange om ugen som jeg. ■

Farverne Findes

Marjatta STU og Rønnebæksholm

AF HENRIETTE ERLAND BENGTSOON, AFDELINGSLEDER STU

Eurytmiforestilling og kunst bliver til i fordybelsen af planternes farver, planeter og dyrekreds, når Marjatta STU til det årlige Sankthans arrangement på Rønnebæksholm den 23. juni 2026 kl. 14.00 åbner udstillingen "Farverne Findes".

Eurytmiforestillingen bliver vist og filmet i Herskabsstalden og filmen bliver efterfølgende en del af kunstudstillingen der kommer til at vare sommeren over, til med den 1. august i Kunsthallens åbningstider.

Sankt Hans arrangementet kan opleves hele dagen og aftenen med. Vi håber at rigtig mange får tid til at kigge forbi til eurytmifremvisningen og fernisering eller får tid til at se udstillingen i løbet af sommeren.

Eleverne udstiller skulpturelle hovedbeklædninger, der er blevet til i forbindelse

med eurytmiforestillingen der tager udgangspunkt i dyrekreds og planeternes bevægelse og symbolik og menneskets mulige forbindelse til universet.

I det kunstneriske forløb har STU eleverne arbejdet med forskellige processer og ideer, hvor materialerne er med til at inspirere eleverne til at skabe deres eget udtryk. Vi har været på udstillinger og forholdt os til andres kunst der har været smukt, indimellem lidt uhyggeligt, grimt og sjovt. Følelser og fortællinger er i spil.

I vinterperioden har eleverne arbejdet med gips og der er blevet skabt masker og skulpturelle hovedbeklædninger med udtryk fra symboler og farver fra dyrekreds og solsystem. I maj skal vi med planternes farve tekstilerne til dragterne der skal bruges forestillingen. Sideløbende arbejder flere af

Rønnebæksholm 4700 Næstved

Tors-lev: 12-17.00
Søn: 12-16.00

FARVERNE FINDES

MARJATTA

23.6.-2.8.2026

Fernisering kl. 14.00

Udstillingen viser kunst og fællesskab udformet af Marjattas STU elever, som er et to årigt samarbejde mellem Marjatta og Rønnebæksholm og billedkunstnerne Marianne L. Jørgensen og Therese Bülow. Der vises værker og processer, som er skabt med eleverne.

Udstillingen åbner den 23. juni kl. 16.00 til det årlige Sankthans arrangement og kan ses til og til med 2. august 2026 i Kunsthallens åbningstider på 1. sal i Herskabsstalden.

Samarbejdet er støttet med Augustinus Fondens satsning om at bygge bro mellem kultur og sociale indsatser.

Marjatta

RØNNEBÆKSHOLM

AUGUSTINUS FONDEN

eleverne med andre egne kunstværker, der også skal med på udstillingen. Eleverne fordyber sig og lader sig inspirere af tema og materiale og for mange af eleverne har processen åbnet op for ideer og nye muligheder for udtryk.

Eleverne giver udtryk for at glæde sig til torsdagene med fællesskab og kunst på programmet, hvor alle er med på forskellige vilkår.

En elev udtaler til elev møde: "Jeg vil bare have mere kunst" og det skal de få for når dette første år afsluttes med udstillingen hvor det offentlige publikum kan få indblik i elevernes flotte kunstneriske arbejder, kan vi i det nye skoleår fortsætte med projektet til glæde for både de nye og gamle elever.

Samarbejdet er støttet med Augustinus Fondens satsning om at bygge

bro mellem kultur og sociale indsatser. Tak for støtten. Og stor tak til Lotte Juul Petersen for den kæmpe indsats og for at sætte det hele i gang og til billedkunstnerne Marianne L. Jørgensen og Therese Bülow, der inspirerer og bære projektet afsted. ■

<https://roennebaeksholm.dk/udstillinger/farverne-findes>

Forældredag & årsmøde i Skolehjemmets lokalråd den 1. maj

AF EVA CHRISTIANSEN, SEKRETÆR

Torsdag den 1. maj blev der afholdt både forældredag og årsmøde i Skolehjemmets lokalråd, og dagen bød på fællesskab, musik og engagement. I alt var 27 forældre og pårørende tilmeldt arrangementet.

Eftermiddagen begyndte med underholdning fra kl. 7-10, hvor eleverne opførte sange for publikum. Programmet bestod både af fællessang og fælles optræden i stort kor, hvilket skabte en god og stemningsfuld start på dagen. Musikken gav mulighed for at opleve elevernes glæde ved sang og samvær – og publikum kvitterede med stor opmærksomhed og klap.

Efter underholdningen fortsatte dagen med årsmøde i Skolehjemmets lokalråd. Her blev der orienteret om

lokalrådets arbejde, det forgangne år ved Leder Bernhard Schmitz og formand Vibeke Hovmand.

På årsmødet blev **Anne Bang Brix**, mor til Maja i Lærken, valgt ind som ny forældrerepræsentant i lokalrådet. Lokalrådet glæder sig over det fortsatte forældreinvolverede engagement og byder Anne velkommen i arbejdet.

Tak til alle fremmødte for en god dag med fællesskab, musik og aktiv deltagelse ■

Velkommen til...

Katja Michelle Knudsen, planlægningskonsulent

Jeg hedder Katja. Jeg er 39 år og har tre piger på 6, 6 og 8 år.

Jeg har arbejdet indenfor det administrative område i snart 15 år i forskellige offentlige og statslige styrelser.

Jeg startede som planlægningskonsulent her på Marjatta den 1. marts 2026.

Det socialpædagogiske område er nyt – og meget anderledes for mig og jeg er så spændt på at lære det bedre at kende.

Jeg føler mig taget rigtig godt imod og glæder mig til en masse gode stunder og et godt samarbejde fremadrettet. ■

HUSK Høstmarked
den 13. september 2026

Forestilling Brødrene Løvehjerte

AF REDAKTIONSMEDARJDERE TORBEN OLESEN – INTERVIEW AF SKUESPILLERNE

“ Seminarister fra Marjattas uddannelsescenter opførte i foråret skuespillet Brødrene Løvehjerte efter Astrid Lindgrens fortælling.

Nogle af de medvirkende skuespillere fortæller om oplevelsen til Torben Olesen: ”

Kris: ”Jeg spiller Karl, som er kommet til Nangijala, det er en udfordring, men samtidig er det supersjovt at være med til. Det at skulle være en anden, er enormt svært, fordi man ligesom skal ud over sine egne begrænsninger. Normalt bryder jeg mig ikke om at blive rørt for meget ved, og det bliver jeg rigtig meget i det her skuespil, men så bruger jeg det her med, at når jeg tager det her kluns på, så er jeg Karl og ikke Kris. Og det hjælper meget, synes jeg, og så er der mennesker omkring én, til at hjælpe og understøtte den stemning der skal være, det er vigtigt at man mærker hinanden, at man samarbejder, det betyder også at relationerne bliver stærkere, det betyder at man lærer hinanden bedre at kende.”

Riddhi: ”At være med i sådan en kunstnerisk proces, det kan godt være lidt voldsomt i starten. Jeg har aldrig prøvet at være med i et skuespil før, så det er krævende for mig. Jeg kan mærke, at hver gang vi øver, så rykker jeg en grænse, så det er rigtig godt for mig. Jeg spiller en af soldaterne, og det er en soldat, der har skruet bissen på. Det er jo en holdindsats, hvor vi kan hente styrke og kræfter hos hinanden, det er rart, at man ved, at alle vil ens bedste, altså hvis man glemmer en replik, så ved man, at man kan finde hjælp. Jeg tror også det styrker vores fællesskab, styrker at man skal have en rummelighed over for hinanden, for det er jo ikke alle, der er lige gode til det hele.”

Daniel: "Jeg har ikke spillet skuespil, siden jeg var 8-10 år og spillede med i Kasper, Jesper og Jonathan, så det at skulle stå på en scene igen efter 30 år skal jeg lige vænne mig til, så er det rart at blive instrueret og guidet igennem det. Jeg er normalt et ret introvert menneske, så jeg skal virkelig ud af min komfortzone her, men jeg kan mærke, at det gør noget godt for mig. Jeg kan mærke, at det gør noget godt i forhold til at kunne åbne sig op for et andet menneske, åbne op for en samtale, åbne op for at turde stille sig op, uden at blive angst, jeg kan mærke at det hjælper på den del af mig."

Sara: "Jeg spiller tre roller, jeg spiller den sølle Karl, som er lidt syg, som har skæve ben og som mister sin bror. Og så spiller jeg med i folk i byen, og jeg spiller farmor. At være med i sådan et skuespil giver en følelse af samhørighed, en følelse af at høre til et sted, men det er også en øvelse i at rumme hinanden som en del af en uddannelse, det er en spændende proces må jeg sige. Det er også afgørende at have en god instruktør, det er meget spændende at arbejde sammen med Paul Klarskov, han har en indlevelsessevne, som jeg nærmest ikke har set før."

Cecilie: "Jeg er rigtig glad for at være med i stykket, jeg synes at man udvikler sig på mange parametre personligt. I stykket spiller jeg Orva, det er den kvindelige udgave af Orvar, jeg skal være vred og stærk og kæmpe rigtig meget, I forhold til mit arbejde som pædagog, synes jeg at det at være med i det her skuespil, styrker mig rigtig meget, som pædagog er det vigtigt at stå stærkt i sig selv, og det øver vi rigtig, rigtig meget her, man finder sit mod frem, man skal turde træde frem og indtage rummet."

Bjarke: "At være med i et skuespil, giver mig mulighed for at udforske sider af mig selv, som jeg egentlig ikke vidste, at jeg havde, jeg har fundet ud af, at jeg kan nuancere mig og udtrykke mig på mange forskellige måder. I stykket spiller jeg Tengil, som er den onde konge, der er efter Jonathan og hans bror. Jeg har fundet ud af, at jeg har resurserne, som skal bruges, jeg behøver ikke at opfinde den dybe tallerken en gang til, men det kan være hårdt fysisk, men du får så meget mere igen."

Paul Klarskov instruktør:

"Jeg forelagde de unge mennesker, forskellige ideer til hvilket stykke vi skulle tage op, og så mærkede jeg hurtigt, at de interesserede sig for "Brødrene Løvehjerte", som jo er en bog af Astrid Lindgren.

Det der har været fantastisk med det her hold er, at jeg har mærket at de vil investere, mange af dem kom til den første prøve og havde lært deres replikker, de mødte op med lysten til at arbejde sig ind i stykket, forstå det og forvandle det.

Sådan noget interesserer mig, jeg har arbejdet med teksten og skabt en form, som de unge mennesker så kommer ind i. Men formen er også bevægelig, det er jo ikke bare sådan, at jeg siger "gå derhen og løft armen" eller lignende, det er mere en stjernehimmel jeg spænder ud, fordi jeg ved, at det kan fungere på den måde, det er et udgangspunkt for at de kan udfolde sig.

Det er jo en fortælling af Astrid Lindgren, som er meget elsket i store dele af verden, men også en kontroversiel fortælling, fordi det er et specielt tema. Jeg synes det er en kvalitet, at Astrid Lindgren sætter ord på noget, der ligger som et spørgsmål for de fleste af os, som en længsel, som noget ubevidst; hvad sker der nå vi dør?

Så kommer vi til Nangijala, skriver Astrid Lindgren, og det hele bliver vendt om, fordi vi kommer ind i eventyrenes og lejrbaalenes land, det er en anden virkelighed, det fascinerer mig. Jeg har så valgt, at den verden som man kommer til, når man forlader Nangijala igen, viser sig at være jorden, altså den verden vi kommer fra. Det bliver ikke sagt med ord, men billederne åbner for muligheden. I teateret kan vi fortolke verden, og forvandle os selv." ■

Fællesværk

AF HANNA SØNDERGAARD OG MALENE GRIFFITHS,
LÆRER PÅ SKOLEHJEMMET

9. klasse på Marjatta skole skiftede i de kolde vintermåneder faget havebrug ud med et indendørs kreaprojekt, som skulle erstatte adventsudsmykningen på gavlen. Det blev til et stort fællesværk som endte med at inddrage hele skolen.

I midten af værket ses Marjattas logo som en lysende kerne. Herudfra stråler børnene håndaftryk – hver elev har på skift sat sit aftryk på værket. Baggrunden er inddelt i årstidens fire farver og for at få balance i farveholdningen er de ikke inddelt som i årshjulet.

Forår har de små klasser har sat deres aftryk på og sommer har mellemtrin børnenes aftryk. Efterår har og vinter har de store klasser trykt.

Værket er ikke tænkt som et permanent værk. Det lyser gavlen op for nu, men mon ikke Hanne allerede nu har idéer til fremtidige projekter og udsmykninger? Tanken er i hvert faldt at udskiftning af gavlens udsmykning får hovedindgangen til at føles mere levende.

Og så skal der gives en stor tak til Marjatta pedeller, der er så positive og enormt hjælpsomme. Det er en glæde at mærke Marjattafælleskabet på tværs af arbejdsfunktioner. ■

“Drengen, som gik til Nordenvinden for at kræve Melet tilbage” - Fra samlingen af Norske Folkeeventyr ved Asbjørnsen og Moe

AF KIRSTEN ANDERSON, UNDERVISER

Da Ristolahavens nye fælleshus, Binderiet, blev indviet i efteråret 2023, spurgte Mette Ryom-Røjbæk mig, om jeg kunne forestille mig at undervise en mindre gruppe af Ristolahavens beboere i sprogformning. Binderiet har en fin akustik og er blevet benyttet til koncerter, foredrag, aftenskole, årstidsfester mm, men endnu ikke til skue-spil. Dette måtte vi råde bod på.

I foråret '24 blev der dannet en gruppe af fem beboere fra fire forskellige huse: Anne-Marie Raagaard fra Blomsterhuset; Per Jakobsen og Ulrik Brørsø Thomsen fra Pilehuset; Johanne Anker Sørensen fra Løvehuset og Sara Borrit fra Bøgehuset. “Nordenvinden” var dermed født.

Alle fem deltagere er garvede scenekunstnere. Eksempelvis deltog vi alle i en stor opførelse af “Marjattarunen” i Marjatta's oprindelige sal i 2001-2002. Nogle optrådte som musikere, andre indenfor eurytmi og talekor. Her var vi så sammen igen, seks gamle venner, 22 år senere i Binderiet. Det kan nok ikke overraske nogen, at vi stadigvæk kunne huske mange af versene fra Marjattarunen fra dengang.

Eftersom “Nordenvinden” består af en gruppe mod-

ne mennesker, der går på arbejde i det daglige, tænkte jeg, vi først og fremmest skulle stræbe efter, der var plads til at alle kunne være med til at udvikle et projekt, der både var sjovt og lærerigt at arbejde med. Et forløb, der kunne være forfriskende efter en lang arbejdsdag. Det skulle samtidig være et forløb, man følte sig ansvarlig overfor.

I forbindelse med at indøve et skuespil er det væsentlige spørgsmål altid, at finde netop det stykke, der passer bedst til gruppens sammensætning og dynamik uden at blive

for overvældende eller for kedelig at arbejde med. I gruppen talte vi om vore ønsker: Skulle det være nutidigt? Handle om os selv? Eventyrligt? Skulle det være humoristisk eller måske en gyser?

Indtil sommerferien søgte vi efter det rette spil. I denne tid arbejdede vi med "tungebrækkere" og kropsligt udtryk. Tilsidst faldt beslutningen på det norske folke-eventyr om *Drengen, der gik til Nordenvinden for at kræve Melet tilbage*. Vi følte os inspireret af den evigt tilbagevendende vind, vi oplevede i hverdagen, for slet ikke at tale om oversvømmelserne i efteråret '23.

Fortalt i store træk er *Drengen, som gik til Nordenvinden* et "Bord dæk dig" eventyr, der foregår i den nordlige del af Norge. En fattig familie, bestående af mor og søn har kun en smule mel tilbage, som drengen må stride sig gennem blæst og kulde for at hente i spisekammeret. Nordenvinden følger blot sin natur og hvirvler melet langt væk. Som i alle ægte eventyr gentages hændelsen tre gange. Senere optræder tallet tre igen med drengens vandring til Nordenvindens rige.

Spillet havde lige præcis en hovedrolle til hver, samt mulighed for bevægelse og drama gennem Nordenvindens storm og blæst.

Replikkerne, digtede vi selv. Disse opstod langsomt gennem arbejdet med stykket. Vi spurgte hele tiden os selv, hvad drengen, moderen, krokonen og Nordenvinden ville sige til hinanden, og hvordan de ville reagere. Fortælleren og senere musikken bandt det hele sammen. John Anderson sluttede sig til gruppen i starten af '26 med sin guitar samt musik, der passede fint til skuespillet.

Eftersom skabelsen af et skuespil er en levende process, var der mange ting, der ændrede sig hen ad vejen. Teksten blev lavet om flere gange. Aktørerne fandt nye og bedre måder at bringe liv til deres roller på. Det var spændende at opleve denne udvikling. Efterhånden blev det gruppens eget skuespil og ikke bare en ide på et stykke papir. Nogle af skuespillerne sørgede selv for deres kostumer og rekvisitter, resten fandt vi i kostumeskabene.

Tirsdag den 23. marts viste vi *Nordenvinden* for en fuld sal bestående af Ristolahavens borgere og medarbejdere. Per Frederiksen, der altid ved, hvad der er brug for, sørgede gennem forhæng, forhøjninger og belysning for, at det blev til en rigtig teateroplevelse.

Gruppen øver stadigvæk med flid. Lørdag den 30. Maj opfører vi *Nordenvinden* en sidste gang i forbindelse med Ristolahavens Årsmøde. Vi glæder os til at se familie og venner blandt vort publikum - og - hvem ved, hvad *Nordenvinden* blæser i vor retning i fremtiden? ■

Efter- og videreuddannelse i Steinerpædagogik

AF TOMAS HENCKEL JOHANSEN, LÆGE OG UNDERVISER - UDC MARJATTA

Torsdag d. 7. april kunne deltagerne på årets Efter- og videreuddannelse i Steinerpædagogik fejre deres dimission.

De senere år har Uddannelsescenter Marjatta gennemført en årlig "opkvalificering i Steinerpædagogik" for pædagoger der er uddannet ved andre seminarier og ikke kender så meget til Steiner pædagogikken.

13 af Marjattas dygtige medarbejder, som allerede var uddannet pædagoger andre steder, begyndte i august 2025 et forløb over 32 dage, for på egen krop at mærke mere til, hvad "det der Steiner-pædagogik er for noget"

Det blev til et forrygende forløb med et stærkt sammenhold i gruppen af medarbejdere fra stort set alle dele af Marjatta.

I forløbet tog vi afsæt i inddragelse af deltagerens store forud viden og erfaring. Derfra satte vi fokus på

kropslig erfaring og læringsoplevelser "med kroppen først". Både i fht. den almindelige undervisning og videns tilegnelse, men i høj grad også i de kunstneriske forløb, som for årets hold endte med en fremragende opførelse af Benny Andersens "Svantes viser" under ledelse af Paul Klarskov, humoristisk tilsat pædagogverdenens "mål, delmål, SMARTE mål ... og selvmål".

Også i forløbet med "Phenomenology of artistic Practice" med Göran Krantz og i forløbet med "Crafting / håndarbejde" med Line Anderson, blev det at bruge sig selv og få erfaringer gennem at bruge kroppen sat i højsædet.

Et andet højdepunkt var holdets fremlæggelser af deres pædagogiske årsprojekter, hvor de har øvet dels indlevelse i omverdenen og dels indlevelse i deres egen indre, mere intuitive verden. Med mange gode og forskelligartede opgaver, viste holdet overbevisende, hvordan

de på kort tid har kunne tilegne sig grundelementerne i en Helsepædagogisk forståelse og har kunne omsætte deres viden til projekter og indsatser i hverdagen, med de beboere de arbejder sammen med.

En stor tak til holdet for inspirerende og aktive arbejdsdage - og et stort tillykke med de flotte resultater I har nået! ■

Afslutning på Efter- og videreuddannelse i Steiner Pædagogik (EVUS) – Diplom og teater i centrum

AF EVA CHRISTIANSEN, SEKRETÆR

Torsdag den 7. april blev EVUS-uddannelsen afsluttet med en stemningsfuld og festlig markering. Dagen bød først på den officielle diplomoverrækkelse, hvor kursisterne kunne fejre afslutningen på deres uddannelsesforløb og modtage velfortjent anerkendelse for deres indsats.

Efter diplomoverrækkelsen fortsatte fejringen med et kreativt indslag, hvor kursisterne selv havde forberedt og opført et skuespil inspireret af Svantes viser.

Forestillingen bød på både humor, genkendelighed og musikalsk glæde og gav publikum et levende indblik i Svantes finurlige univers.

Skuespillet var et fint eksempel på kursisternes engagement og samarbejde og rundede dagen af på en både underholdende og meningsfuld måde. Afslutningen på EVUS-uddannelsen blev dermed markeret med både faglig stolthed og kulturelt fællesskab. ■

Mindeord

Jonas Anker Sørensen

- Af forstander Per Frederiksen, Ristolahaven

Jonas er her ikke mere. Han sov stille ind på Køge Sygehus en onsdag eftermiddag i februar og blev en uge efter bisat fra Kulturhuset på Bredeshave.

I dagene op til bisættelsen, lå Jonas i Salen i Ristolahaven, hvor familie og venner havde mulighed for at komme og tage afsked.

Og sådan blev det. Omgivet af et fællesskab der havde været en del af hans liv siden han kom til Marjatta i 1994 fik han en smuk afsked den dag i februar

- og vi fik sagt både tak og farvel.

Anne Marie Larsen

Af Susanne Astrid Armbjørn Andersen, Afdelingsleder Mariahaven

Anne Marie har boet på Marjatta siden hun var 7 år, hvor hun startede i Holte. Anne Marie sov stille ind i sin lejlighed i Mariahaven med medarbejdere omkring sig d. 17. februar efter et besøg af sin familie.

Anne Marie har igennem alle årene berørt os alle med hendes hjertelighed, glæde og varme. Alt fra når vi sad ved siden af hende og hun lagde sin hånd oven på vores, eller når hun glædestrålende kom os i møde med øjenkontakt, gav os hånden og sagde: "hej min skat" eller "dig kender jeg", eller de utallige kram vi hver især har fået.

Anne Marie havde mange færdigheder, både i hendes arbejdsliv hvor hun bl.a. har lavet smukke sølv- armbånd og vedhæng til halskæder, og i hendes fritid, har hun strikket meget bl.a. grydelapper, som hun gavmildt gav til alle. Anne Marie var også meget ærekær, især når det galt opvasken. Denne opgave varetog Annemarie efter bedste evne, og var meget tydelig i sit kropssprog, hvis man fejlagtigt ville hjælpe og begynde at skylle af.

Arbejdet har også altid haft en stor betydning for Annemarie, hvor hun i de sidste år kom i Kastaniehuset.

Anne Marie elskede farver og festlige lejligheder. Hun havde gerne farvestrålende tøj på og var altid den første til at rejse sig ved fester og holde en tale. Hun elskede Birthe Kjær og nød, når hun var med på Sjællandsfestivalen, hvor hun kunne opleve Birthe Kjær live.

Anne Marie vil altid være i vores hjerte, hvor vi vil bære alle de minder vi rundhåndet er blevet beriget med.

Ære være mindet om Anne Marie.

Sæt X ved Marjatta

Festival

den 28. august 2026

JUBILÆER PÅ MARJATTA

Bettina Hovgaard Vergmann · 25 ÅRS JUBILÆUM
Værkstedsleder - Terapiværksted

Ditte Lindy Gabriel · 25 ÅRS JUBILÆUM
Helsepædagog - Terapiværksted

Tenna Bak · 25 ÅRS JUBILÆUM
Helsepædagog - Pilehuset

